

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

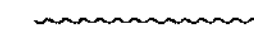

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

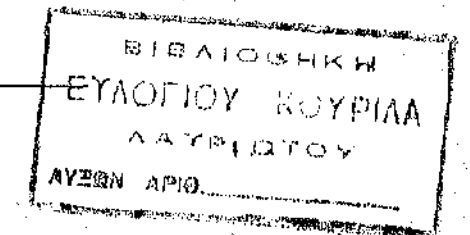

1889

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ 6. — ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΔΡΑΧΜΑΣ 8.

ΑΘΗΝΗΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΕΝ ΤΗ ΟΔΩ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 14 ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΣΤΑΔΙΟΥ

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ'.

Συνδρομὴ ἑτησίως: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοθνη γρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρρονα ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἰς αἰσὶ ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὑψ. Παρθενωρίου 12.

30 Ἀπριλίου 1889.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΟΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΔΙΚΩΝ

ἀναγνωσθεῖσα τῇ δεκάτῃ ἑκτῇ Ἀπριλίου ἐν τῇ
Καπιτέφ Ὀλυμπιακῇ μεγάρῳ ὑπὸ τοῦ εἰσηγη-
τοῦ Ν. V. Πολίτου.

Φιλόνεικος ἀμύμητος,

Τῆς σεμνῆς τῶν Ὀλυμπίων πανηγύρεως, ἣν ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς ἀνεύωσαν μεγαλόφρονες χορηγοί, ἀγλαωτάτη καὶ ἑλληνοπρεπεστάτη κορυφίς εἶναι ἀναμφιλέκτως οἱ πνευματικοὶ ἀγῶνες. Ἦν τῇ περὶ τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἔργων ἀμίλλη, ἐν τῇ ἀσκήσει ταύτῃ τῆς ἀρετῆς, ὡς εὐστόχως ὄριζον τοὺς ἀγῶνας οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι, ἢ ἐντιμοτάτη θέσις προσήκει εἰς τὰ ἀφθάρτα καὶ αἰθια ἔργα τῆς διανοίας. Διότι καὶ αὐτῶν τῶν παλαιῶν Ὀλυμπίων τὸ τιμαλφέστατον κόσμημα δὲν ἀποτελοῦσι τῶν Ὀλυμπιονικῶν αἱ ἀριστεῖαι, ἀλλ' ἢ διὰ τοῦ αὐτοῦ νέκταρος τῆς ψδῆς ἀπαθανάτισασα ταύτας λύρα τοῦ Πινδάρου καὶ τοῦ Σαμωνίδου, ἢ ἔσσει διὰ θεσπέσιου φωτός περιλάμπουσα τὴν μνήμην ἐκείνων, ὧν τὰ γαλικά καὶ μαρμαρίνα ἠμοιώματα ἐξηφάνισεν ὁ χρόνος· ἀγῆρως δὲ θά παραμείνη ἢ δόξα τῶν ἐν τοῖς Ὀλυμπίοις ἐπιδείξεων, τῶν πνευματικῶν ἐκείνων πανθαυσιῶν, ἐν αἷς ἄνδρες, ὧν τὴν εὐκλειαν ἐπισφραγίζει ἢ μαρτυρία μακρῶν αἰώνων, ἔτεμον νέας ὁδοὺς εἰς τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν· τῶν ἐπιδείξεων ἐν αἷς ἐνώπιον σύμπαντος τοῦ ἑλληνικοῦ παρίσταντο ὁ Ἡρόδοτος, ὡς δημιουργὸς τῆς ιστορίας, ὁ Γοργίας ὁ Λεοντῖνος ὡς καλλιτέχνης τοῦ λόγου ἀπαραμίλλος· ἐν αἷς ὁ Χίος Οἰνοπίδης ἐπεδείκνυε τῶν ἀστρονομικῶν πινάκων τὸ πρότυπον, ὁ δὲ Ἡλείος Ἰππίας καὶ ὁ Λυσίας καὶ ὁ Ἰσοκράτης ἀπήγγελλον τοὺς λόγους αὐτῶν, τελειοτάτους ῥητορικῆς τέχνης ὑπογραμμούς.

Καίτοι δὲ ἄδηλος εἶναι καὶ πορρωτάτω ἡμῶν κείται ἢ ἐπάνοδος τῆς παλαιᾶς λαμπρότητος, οὐχ ἤττον ἐπαινετὴ κρίνεται ἢ ἐπὶ τοιαύτῃ προσδοκίᾳ ἐπανόληψις ἡμῶν ἀγῶνων. Τῶν μεγάλων ἔργων ἢ μίμησις, καὶ ἂν μὴ ἐκ ταύ-

της προσδοκαται τι ἐνάμιλλον πρὸς τὰ ὑποδείγματα, εἶναι καὶ καθ' ἑαυτὴν τεκμήριον ἀρετῆς, εἴπερ τι καὶ ἕλλο ἀκονῶσα τὴν ψυχὴν πρὸς γενναῖα βρμήματα. Ἦν ἐπιγνώσει δὲ τούτου οἱ φιλοπάτριδες τῶν Ὀλυμπίων ἰδρυταί, οἱ Νάππαι, εὐέλπιδες ὄρισαν νά τελώνται ἐν ἐκάστῃ Ὀλυμπιάδι δογματικοὶ καὶ ἐπιστημονικοὶ ἀγῶνες. Καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν συμπληρῶν γεραρὸς τῶν γραμμάτων ἐργάτης, ὁ Χρῆστος Φιλαδέλφους, ἔθεσε τὸν προκείμενον ἀγῶνα λυρικῆς ποιήσεως, τιμῶν ἄμα δι' αὐτοῦ τὴν μνήμην προσφιλοῦς ἐγγόνου, ἣν μάτρα σκληρὰ προῶρως ἀπίσπασεν ἀπὸ τῆς ἀγκάλης τῶν γονέων· διότι καλλίστα κτερίσμητα πρὸς τὸν τάφον φιλομούσου παιδὸς ἐθεώρησεν ὁ σεβαστὸς πρεσβύτερος τὰ ἀπὸ τοῦ ἄλλου τοῦ Ἑλικῶνος ἄνη καὶ τοῦ καταλαβόντος αὐτὸν στυγεροῦ πένθους παραμυθίαν ἐζήτησεν ἐν τῇ εὐγενεῖ ἀμίλλη, ἣν διεγείρει ἢ προτεθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ δάφνη.

Ὡς τὴν πρόκλησιν τῆς ἀναλαβούσης τὴν τέλει τοῦ ἀγῶνος ἐπιτροπῆς τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος ὑπακούοντες, κατῆλλον εἰς αὐτὸν ἄρσοι οἱ ἀγωνισταί. Διότι πενήκοντα καὶ πέντε ἐν ὄλῳ συλλογαὶ λυρικῶν ποιημάτων ὑπεβλήθησαν εἰς τὸν ἀγῶνα, αὗ ἢ ἐκδίκασις ἀνατέθη ἡμῖν εὐμενεῖ ψήφῳ τῆς ἐπιτροπῆς· δηλονότι ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποβληθειῶν συλλογῶν εἶνε ἀσυγκρίτως ὑπέρτερος τῶν ἄλλοτε εἰς ποιητικοὺς ἀγῶνας παρ' ἡμῖν ὑποβαλλομένων, ὑπερδιπλάσιος ἢ ὑπερτριπλάσιος τῶν ἐν τοῖς πλουσιωτάτοις τῶν προτέρων Παλλείων ἢ Βουτσηναίων διαγωνισμῶν κριθειῶν. Ἡ δαψίλαια αὕτη τῆς ποιητικῆς συγκομιδῆς δὲν εἶνε καὶ κακῶν ἄμοιρος· τούτου δ' ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἔλαβον πείραν οἱ κριταί. Εἰς τὰς μυριάδας τῶν στίχων, ἃς ἐκρίναν, περιλαμβάνονται καὶ οὐκ ὀλίγα ἄμοιρα καὶ ἀπειρόκαλα κατασκευάσματα, ὧν ἢ ὑποχρωατικὴ ἀνάγνωσις δὲν δύναται βεβαίως νά κληθῇ πνευματικὴ ἀπόλαυσις. Ἀλλὰ τὴν κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν καταχυθεῖσαν ἐωλοκρασίαν ταύτην ὑπέμειναν μετὰ καρτερίας οἱ κριταί, ἐπαρκoῦς ἄλλως τυχόντες ἀποζημιώσεως ἐκ συνυποβληθέντων ἄλλων γνησίων τῆς Μούσης καρπῶν, ἐν οἷς διαλάμπει τὸ πῦρ ἀκραφνοῦς ποιητικῆς ἐμπνεύσεως.

Ἡ δὲ παρουσία τοιούτων ἔργων εἶνε τσοῦτον μάλλον εὐάρεστος, καθόσον ἀποδεικνύει τὸ σκοπίμον τῶν ποιητικῶν ἀγῶνων καὶ ἐπιτυχεῖς αὐτοῦς ἀπεργάζεται. Διότι σκοπὸς τῶν ἀγῶνων τούτων δὲν εἶνε ἡ προαγωγή τῆς ποιήσεως διὰ τῆς ἀναδείξεως ποιητῶν, ὡς τινες φρονοῦσιν, ἀλλ' ἡ διὰ τῆς πανηγυρικῆς ἀπονομῆς τοῦ στεφανίου ἐκδήλωσις τῆς στοργῆς μετ' ἧς περιέπει τοὺς ποιητὰς τὸ ἔθνος καὶ ἡ διὰ τῆς συμμετοχῆς τούτων εἰς τοὺς ἀγῶνας βεβαιώσις ὅτι δὲν παραμελεῖται ἡ θεραπεία τῶν Μουσῶν, ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἔθνει ἐνθουσιώδεις πρόπολοι ἀσπυνοῦντες τὰς ἐθνικὰς ἑορτάς. Ὁ σκοπὸς τῶν ἀγωνοθετῶν καὶ τῶν ἐλλανοδικῶν ἡ ἐντολὴ δὲν εἶνε ἡ ἐξίτησις καὶ ἡ ἀνεύρεσις λαοθαλασσοῦν ποιητικῶν εὐφυῶν, οἷτε ἡ χειραγωγία εἰς τὰς ἀκρωτείας τοῦ Παρνασσοῦ, τῶν ἀνευ ξένης ἀντιλήψεως ἀποστεργόντων ἢ ἀναρρηχθῶσιν αὐτάς, οὔτε πάλιν ἡ βία εἰς τὸν ἀγῶνα προσέλευσις τῶν ἐκτὸς τῆς κοινῆς ἐστῶτων ποιητῶν καὶ οὔτε ἡ ἀπονομὴ δικημάτων ποιητικῆς ἀξίας, μόνον κύρος ἐχόντων τὴν γνώμην τῶν ἐκδιδόντων αὐτά· ἀλλὰ σκοπὸς τῶν ἀγωνοθετῶν καὶ ἐντολὴ τῶν ἐλλανοδικῶν εἶνε ἡ τιμῶσι τὴν ποίησιν ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ποιητῶν, ἐπεινούντες καὶ παραθαρρύνοντες αὐτοὺς ἀγωνιζομένους, καὶ νὰ καταδεικνύωσιν ὅτι οὐχὶ μόνον δὲν ζηλοῦσι τὴν Πολιτείαν τοῦ Πλατωνος, ἠπόθεν καὶ αὐτὸς ὁ Ὀμηρὸς ἀπεπέμπετο, ἀλλὰ τὸν ἀντίον προσδέχονται ἄσμενοι καὶ εὐέλπιδες ἀστεφανοῦσι τοὺς καταρθούοντας τούτο καὶ μόνον, νὰ παρευδοκίμωσι τοὺς ἐν τοῖς ἀγῶσι συναμιλλωμένους αὐτοῖς.

Κάλλιστον καὶ προσφορώτατον τῶν Ὀλυμπίων συμπλήρωμα θεωροῦντες τοὺς πνευματικούς καὶ ἰδίως τοὺς ποιητικούς ἀγῶνας, συμπλήρωμα ἐξαῖρον τὴν λαμπρότητα τῆς πανελληνίου ταύτης ἑορτῆς, ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν νὰ δηλώσωμεν σαφῶς τινες, καθ' ἡμᾶς, οἱ ὅροι τούτων καὶ ὁ σκοπός, διότι ἡ παραγνώρισις ἀμφοτέρων ἄγει εἰς πορίσματα ἄστοχα, ἄλλων μὲν ὑπερτιμώντων τὴν σημασίαν τῶν ἀγῶνων καὶ ἐκ τῆς διαψεύσεως μεγάλων προσδοκιῶν τεκμαιρομένων ἀποτυχίαν, ἄλλων δ' ἀμφισβητούντων τὴν χρησιμότητα αὐτῶν καὶ μεμφιμοιρούντων περὶ κακοδικιῶν ὧν ἕνεκα δεξιά μὲν ποιητικὰ φύσεις παραγκωνιζόμεναι ἀθυμοῦσι καὶ καταλείπουσιν ἄλλοις τὸ στάδιον ἢ παρατρέπονται ἐκτὸς τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἀρτείουσι δ' ἐνίοτε καὶ τὰς ὀφειλομένας εἰς ἄλλους τιμὰς σφετερίζονται ἀνάξιοι στιχοπλόκοι. Ἀλλ' οἱ ὑπερτιμώντες τοὺς ποιητικούς ἀγῶνας ἀπατώνται ὑπολαμβάνοντες ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ συγκεντρωθῇ ἐν αὐτοῖς πάσα ποιητικὴ τοῦ ἔθνους δύναμις καὶ ὅτι παρέχουσιν οὗτοι πλήρη καὶ τελείαν εἰκόνα τῆς κατα-

στάσεως τῆς ἐθνικῆς ποιήσεως· πρὸς ἀνασκευὴν τοιαύτης γνώμης δὲν παρίσταται ἀνάγκη νὰ ζητήσωμεν μακρὸν ἡμῶν τὴν ἀπόδειξιν· ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἀτελεστάτην θὰ λάβῃ εἰδῆσιν περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀκμαζόντων ποιητῶν, καθ' ὃν χρόνον ἐτελοῦντο οἱ Ῥάλλιοι ποιητικοὶ ἀγῶνες τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, ὃ ἀναδιδῶν τὴν ἱστορίαν τῶν ἀγῶνων τούτων, εἰς οὓς δὲν κατήλθον ὅπως ἀγωνισθῶσι, ζῶντες εἰς τότε, οὔτε ὁ Σολωμῶς, οὔτε ὁ Κάλβιος, οὔτε οἱ Σούτσοι, οὔτε ὁ Βαλακωρίτης. Ἐπίσης οἱ οὗτω κρίνοντες τοὺς ἀγῶνας λησιμονοῦσιν ὅτι τὰ ἄλλα δὲν ἔχουσι τὴν ἰσχὺν νὰ δημιουργῶσι ποιητὰς· ἡ ἱστορία τῶν γραμμάτων ἱκανὰ ἐπιδεικνύει παραδείγματα μεγάλων ποιητῶν, οἵτινες διήνυσαν τὴν ἀκανθώδη πρὸς τὴν δόξαν ὁδὸν παντοειδέως καταπαλαίσαντες δυσχερείας, οὐδένα δὲ γινώσκει ποιητὴν ἄξιον τοῦ ὀνόματος εὐδοκίμησαντα ἀπλῶς καὶ μόνον ἐπειδὴ ἔτυχε προστασίας καὶ ἀρωγῆς· διότι ἀμβλύ καὶ ἀνίσχυρον κέντρον εἶνε τὸ γέρας, ὅταν δὲ τὴν ψυχὴν φλογίζῃ ἀληθῶς τῆς ἐμπνεύσεως τὸ πῦρ, τούτο ἀναθρώσκει αὐτόματον. Οἱ δὲ κρίνοντες ἐπιδραβεῖς τοὺς ἀγῶνας δι' ἐνδεχόμενα σφάλματα ἐν τῇ ἐκδικάσει αὐτῶν φοβούνται κινδύνους ἀνυπάρχοντες. Τῶν ἐλλανοδικῶν αἱ γνώμαι δὲν εἶνε ἀποφάσεις ἀνεκκλητοί, καθορίζουσι εἰς τὸ διηγεῖσθαι τὴν τάξιν ἢ θὰ καταλάβωσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν γραμμάτων τὰ ὑπ' αὐτῶν κριθέντα. Ἦν τάξιν ταύτην θὰ καθορίσῃ ἡ ἐπιμηγορία τοῦ ἔθνους· οἱ πολλοί, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη, ἀκρίνουσιν ἄμεινον καὶ τὰ τῆς μουσικῆς ἔργα καὶ τὰ τῶν ποιητῶν ἄλλοι γὰρ ἄλλο τι μῦθον, πάντες δὲ πάντας· ἀλλὰ καὶ τῶν πολλῶν τὴν κρίσιν ἀνάγκη νὰ κυρώσῃ ὁ χρόνος, διότι ἵνα εἰς ὄρθαι καὶ δικαίαι ἀναγνωρισθῶσιν αἱ τῶν συγχρόνων γνώμαι πρέπει νὰ τὰς ἀποδεχθῶσι καὶ αἱ μετὰ ταῦτα γενεαὶ· οὐδ' εἶνε σπάνια τὰ παραδείγματα ποιητῶν ἐξέχους τιμηθέντων ὑπὸ τῶν συγχρόνων, οὓς ἀδόξως κατέρριψαν ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν βᾶθρων αὐτῶν οἱ μεταγενέστεροι, ἀναστηλώσαντες ἀνδριάντας ποιητῶν καταδικασθέντων εἰς λήθη, οὓς ὅμως ἀπὸ τῆς ἀφανείας ἀνέστυρον ὁπῆ ποτε ὁ θαυμασμός τῶν ἐπιγενομένων.

Ὅθεν οἰονδῆποτε καὶ ἂν εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀγῶνων, καίτοι οὐδεὶς τῶν ἀγωνιζομένων μετ' εὐχαριστιῶν ἀποδέχεται αὐτό, ἂν πιστεύσωμεν τὸν Ἐενοφῶντα λέγοντα ὅτι ἀδ μὴ νικῶν τοῖς μὲν νικῶσι φθονεῖ, τοὺς δὲ μὴ ἐαυτὸν κρινόντας μισεῖ, ὃ δὲ αὐτὸν νικῶν τῷ δικαίῳ προσποιεῖται νικᾶν, ὥστε χάριν οὐδενὶ ἡγείται ὀφείλει· οἰονδῆποτε καὶ ἂν εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα, οὐδεὶς φόβος ὅτι ἐκ τούτου ὁ ἀποτρώπιος τῆς ὁδοῦ αὐτῶν οἱ ποιητῆται ἢ ὅτι παύσωσι κομμοῦντες διὰ τῶν ἔργων των τοὺς ἀγῶνας· διότι γινώσκουσιν ὅτι εἶνε τὰ λαμπρῶματα τῶν πνευ-

ματικῶν τοῦ ἔθνους ἑορτῶν, ὃ δὲ πόθος ὅπως συντελέσωσιν εἰς ἐπιτυχίαν τούτων εἶνε ἀρκούντως ἰσχυρὸς, καταπνίγων τὰ φιλαντα αἰσθηματα. Πασῶν δὲ μέγιστα ἡ πανελληνίου τῶν Ὀλυμπίων πανηγυρῶν προώρισται νὰ συναγείρη εὐέλπιδας τοῦς μουσολήπτους, φιλοτιμουμένους ἢ ἀνορθώσωσι τὰς εὐελείας τῶν ἀρχαίων ἐπιδείξεις. Καὶ ἂν κατὰ τὸν παρόντα χρόνον ἀνέφικτος ἀποδειχθῇ ἡ εὐγενὴς οὗτος σκοπός, ἡμῶς μεγάλη ἀμειψία παντὸς φιλοπάτριδος ποιητοῦ ἔσται, καὶ μόνον ἂν διὰ τῶν ποιημάτων του ἐμπνεύσῃ εἰς ὀργάσας φύσεις νέων τὸν ἔθρον ζῆλον πρὸς ποίησιν γενναιοτέρων ἔργων, καὶ μόνον ἂν Θουκυδίδης τις ἄλλος δακρύσῃ ἐν τῇ ἀκροάσει, ὡς ζηλῶν τοῦ πατρὸς τῆς ἱστορίας τὴν δόξαν ἐδάκρυσε τὸ πάλαι ὁ μέγας ἱστορικός, ἐπιδεικνυμένου τοῦ Ἡροδότου τὰς ἰδίαις ἱστορίας.

Τοιαύτας γεννώσι προσδοκίας οἱ πνευματικοὶ τῶν Ὀλυμπίων ἀγῶνες, ἐν οἷς καὶ ὁ ἐπὶ χρησταῖς ἐλπίσι τὸ πρῶτον ἀγόμενος νῦν Φιλαδέλφειος ἀγὼν λυρικῆς ποιήσεως.

Εἰς τὸν ἀγῶνα τούτον ὑπεβλήθησαν, ὡς ἀρχόμενοι τοῦ λόγου εἶπομεν, 54 συλλογαὶ λυρικῶν ποιημάτων. Τούτων μία, ἡ ΟΧΛΟΚΡΑΤΙΑ, ἀπεκλείσθη τοῦ ἀγῶνος, ὡς ἀποτελουμένη ἐξ ὑπερκατακοσιῶν στίχων, κατὰ παράθεσιν ρητοῦ ὅρου τοῦ ἀγῶνος, ἠρίζοντος ὅτι δεκά εἶνε ποιήματα ἔχοντα οὐτὲ ὀλιγοτέρους τῶν τετρακοσιῶν, οὔτε πλείονας τῶν οὐτακοσιῶν στίχων καὶ σημεῖοι μὲν ὁ ποιητὴς ὅτι τὸ ποίημά του σύγκεται ἐξ 790 στίχων, ἀλλ' ὁ ὑπολογισμὸς του δὲν εἶνε ἀκριβής. Ἐπίσης ἀπεκλείσθησαν καὶ συλλογαὶ τινες, ὧν οἱ ποιηταὶ ἦσαν γνωστοί. Ἀνωνύμου ὄντος τοῦ ἀγῶνος, δὲν ἐκρίθη ὁρθὸν νὰ μετασχωσιν αὐτοῦ οἱ ἠρωδῆποτε φανερώσαντες τὸ ὄνομα των καὶ προσελθόντες μετ' ἀποκεκαλυμμένον τὸ πρόσωπον ἵνα καταπαλαίσωσιν ἀγνώστους ἀντιπάλους. Εἶτε πλεονέκτημα εἶτε μειονέκτημα θεωρηθῆ τούτο, ἀναντίλεκτον ὅμως ὅτι ἀγῶν τοιοῦτος δὲν εἶνε ἰσοπαλής. Ὅθεν ἀπεκλείσθησαν τοῦ ἀγῶνος αἱ ἐπόμεναι συλλογαί:

ΤΕΤΡΑΚΟΣΙΟΙ ΣΤΙΧΟΙ. Ἐκ τῶν ὀκτώ ποιημάτων τῆς συλλογῆς ταύτης ἐδημοσιεύθησαν μετὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ποιητοῦ τὸ ποίημα ἢ Νεότης ἢ Πρωτοχρονιάς θυερον (ἐξ ὑπερδιακοσιῶν στίχων ἀποτελούμενον) ἐν τῷ ἐγκαύθῃ ἐκδιδομένῳ ἄλλοτε περιοδικῷ συγγράμματι Μουσείῳ (1872 σ. 50), ἕτερα δὲ δύο ἐν τῷ Ποιητικῷ Ἀνθῶνι τῆς Ζακύνθου (1887 σ. 484—485).

ΔΑΓΗ. Συλλογὴ λυρικῶν ποιημάτων, ὧν τὸ μὲν ἐπιγραφόμενον Ῥοδόδαφνη ἐδημοσιεύθη ἐν Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τ. Γ' σ. 285, τὸ δ' ἐπιγραφόμενον Ἐξοφία ἐν τ. Δ' σ. 93 τοῦ αὐτοῦ περιοδικῷ συγγράμματι.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΔΗΜΟΔΗ. Τούτων ἀποσπάσματα ἐδημοσιεύθησαν ἐν Ἡμερολογίῳ τοῦ κ. Κ. Σκόκου διὰ τὸ ἔτος 1889 σ. 84 καὶ 345.

Ο ΠΑΡΑΛΥΜΕΝΟΣ. Ὁλόκληρον τὸ ποίημα τοῦτο ἐδημοσιεύθη ἐν ποιητικῇ συλλογῇ ἄρτι ἐκδοθείσῃ.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ. Καὶ τῆς συλλογῆς ταύτης τὰ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Τὸ χωριὸ καὶ Ἡ θάλασσα καὶ σὺ ἔχουσι δημοσιεῦθῃ.

ΣΚΕΥΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΘΟΙ. Ὁ ποιητὴς ταύτης ἐφάνερωσε τὸ ὄνομα του εἰς τοὺς κριτὰς δι' ἰδιαιτέρως ἐπιστολῆς.

Αἱ λοιπαὶ συλλογαὶ δύνανται νὰ ταχθῶσιν εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας, ἴσας μὲν περίπου τὸν ἀριθμὸν, ἀλλ' ἀνίσους καὶ ἀνομοίους τὴν ποιότητα. Εἰς τὴν πρώτην τῶν κατηγοριῶν τούτων, περιλαμβάνουσιν τὰ ἀποτρίμματα τοῦ ἀγῶνος, ἀνήκουσιν αἱ ἐπόμεναι συλλογαί:

- 1) ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΥΠΑΡΕΘΟΣ ΘΕΟΥ.
- 2) ΦΘΟΓΓΟΙ ΛΥΡΑΣ ΑΦΘΑΟΥΣ.
- 3) ΤΗΣ ΟΤΕ ΜΕΝ ΕΥΘΥΜΟΥ ΟΤΕ Α' ΛΑΓΟΥΣΗΣ ΚΑΡΑΙΑΣ ΛΥΡΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ.
- 4) ΠΑΟΙΟΝ ΕΝ ΤΡΙΚΥΜΙΑΣ.
- 5) ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΟΙΗΤΙΚΗ.
- 6) ΦΑΝΤΑΣΜΑΓΟΡΙΑ ΕΙΣ 1 ΠΡΑΞΗΝ.
- 7) Η ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΒΑΛΛΑΔΟΣ.
- 8) ΕΡΗΜΙΑ ΠΕΝΘΟΣ ΔΑΚΡΥΑ ΟΡΚΟΣ.
- 9) ΕΛΛΑΣ.
- 10) Η ΕΙΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΝ ΑΠΟΔΚΜΙΑ ΜΟΥ Η Ο ΑΠΟΥΣΧΟΝ ΠΟΙΗΤΗΣ.
- 11) ΝΕΚΡΟΠΟΛΙΣ.
- 12) ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΜΟΥ ΠΤΕΡΥΓΙΣΜΑΤΑ. Ποιήματα λυρικά.
- 13) Η ΒΗ ΧΡΙΣΤΟ ΕΚΚΑΝΗΛΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ.
- 14) Η ΦΙΛΟΠΑΙΓΜΟΝ ΚΑΙ ΙΔΙΟΤΡΟΠΟΣ ΜΟΥΣΑ. Ποίημα ἀνεκδότου πρωτότυπον.
- 15) ΙΑ.
- 16) ΒΡΥΛ.
- 17) Συλλογὴ ἀνεπίγραφος ὑπὸ τὸ ρητὸν α"Ω πόσοι, πόσοι Βύρῳνες παρέρχονται ἡσύχως! (Σ. Βασιλειάδης).
- 18) Ἀπόσπασμα ἀνεκδότου λυρικοῦ ποιήματος Η ΚΡΗΤΗ. (Ἄσμα Δ')
- 19) ΔΗΜΟΔΗΣ ΛΥΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ.
- 20) ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΜΟΥ. Ποίημα λυρικόν.
- 21) ΜΟΛΠΑΙ.
- 22) ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΑΚΑΝΘΑΙ.
- 23) ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ ΠΤΕΡΥΓΙΣΜΑΤΑ.
- 24) ΟΣΤΕΟΜΑΝΤΕΙΑ.

Οὔτε ὁ μέγας ἀριθμὸς, οὔτε τὸ περιεχόμενον τῶν ποιημάτων τούτων ἐξέπληξαν τοὺς κριτὰς, ἐνθυμούμενος ὅτι εἰσὶ καὶ ἐν Μουσῆσιν Ἑρινύες. Ἀνεωγμέναι καὶ ἀφθονοὶ αἱ τῶν Μουσῶν θύραι, λέγει ἀρχαῖον τι λόγιον, καὶ ἀκόλυτος ἡ εἴσοδος εἰς πάντα· ἀλλ' οἱ εὐνοοῦμενοι τράφημοι τῶν Μουσῶν μόνον δύνανται νὰ διακρίνωσι καὶ δρέπωσι τὰ ἀνθη ἐκ τῶν ἀκηρέτων τοῦ Παρ-

νασσαῦ λειμώνων· οἱ δὲ λοιποὶ, ὁ τῶν στιχοῦργων χυδὴν ὄχλος, ἐξέρχονται ἀποκομίζοντες ἀκάνθια, καὶ οὐαὶ εἰς τοὺς ἐντυγχάνοντας αὐτοῖς! Οἱ κριταὶ θεωροῦσιν οὐ μόνον ἀνάξιον τοῦ ἀγῶνος, ἀλλὰ καὶ ἀνωφελεῖς νὰ καταδείξωσιν εἰς ἑκάστου τῶν ποιημάτων τούτων τὰς πλημμελείας, ἢ ἂν που λανθάνωσι καὶ τινες ὀλιγοσταὶ ἀρεταὶ νὰ ἐξάρωσι ταῦτας· ἀνωφελεῖς, διότι οὐδεμίαν τρέφουσιν ἐλπίδα ὅτι ἡ κρίσις θὰ ἐγένετο αὐτῶ καὶ ἀγαθοῦ τινος παραίτιος, ὡν τὸ μέγιστον ἢ ἀποτραπὴ τῶν ὑποβαλλόντων τὰ ἔργα ἐκεῖνα εἰς τὸν ἀγῶνα ἀπὸ ἀσχολίας ἐπιμόχθου μὲν εἰς αὐτοὺς, ἀναρωτάτης δὲ εἰς τοὺς ἀκούοντας. Ἄλλως δέ, ἂν ἐνδείτρεβον εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἐν λόγῳ ποιημάτων, θὰ ἐκινδύνουν ἴσως νὰ κατηγορηθῶσιν ὅτι πειρῶνται νὰ καταστήσωσι καὶ τοὺς ἀκροατὰς συμμετόχους τῆς ἀνίας καὶ τοῦ καμῆτου, ὑφ' ὧν αὐτοὶ κατελήθησαν ἀναγινώσκοντες τὰ ἔργα ἐκεῖνα. Καὶ ἀπαγορεύει μὲν ἡ φιλανθρωπία νὰ καταρασθῶμεν, ὡς ὁ ἀρχαῖος ἐπιγραμματοποιὸς, τοὺς ὑποβαλλόντας αὐτὰ νὰ γράψωσι πλείονα, ἐπειδὴ μείζονα ταύτης μανίαν ἀδύνατον νὰ φαντασθῆ τις· ἀλλ' ἡ φιλανθρωπία ἀπαγορεύει ἐπίσης καὶ νὰ βασανίζωμεν τοὺς μὴ πταίσαντας διὰ καταναγκαστικῆς ἀκροάσεως τοιούτων στίχων. Οὐχ ἦν τὸν ἴνα μὴ τυχὸν ὑποληφθῆ ὡς αὐστηροτέρα τοῦ δέοντος ἢ περὶ τούτων γνώμη ἡμῶν, δὲν κρίνομεν ἀσκόπον νὰ παρασχωμεν δεῖγμα τι αὐτῶν. Μετὰ περισσῆς φειδῶς σταχυολογοῦντες, λαμβάνομεν τὰ δαίγματα ἐκ δύο μόνον ποιημάτων, τῶν κατατάκτου τὴν τάξιν καὶ τοῦ ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλα τῆς κατηγορίας ταύτης καλλίστου.

Τὸ κατώτατον τὴν τάξιν εἶναι ὁ Ποιητικὸς διάλογος περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ. Ὁ γράφας τὸν διάλογον τούτον, ἐν τῷ ὑποίῳ προσπαθεῖ ν' ἀρθῆ εἰς αἰθέρια ὕψη μεταφυσικῶν ἰδεῶν διὰ ξυλίνων πετερίγων, φαίνεται ἔχων ἐννοίαν τινα τῆς ὁμοιοκαταληξίας, ἀλλ' ἀμυδρὰν καὶ ἀσαφῆ, ἃφ' οὗ νομίζει καλῶς καὶ ὁμοιοκαταληκτικῶς συνεζυγμῆνα τὰ ἔθνη μὲ τὰ γένη, τὸ ἐγνώρισαν μὲ τὸ ἐπίτισαν, τὴν ἀγάπην μὲ τὴν ἀπάτην καὶ μυρία ἄλλα τούτοις ὅμοια· ἀλλ' οὐδὲ εἶδῃσιν ἔχει βυθίου· οἱ στίχοι τοῦ ἀποτελοῦνται ἐκ δεκαπέντε συλλαβῶν, ἐπιμελέστατα ἠριθμημένων ἐπὶ τῶν δακτύλων· εἰς μάταιον ὅμως θὰ ὑποβληθῆ κόπον ὅστις ἤθελε ζητήσῃ ν' ἀνεύρῃ ἐν αὐτοῖς καὶ τὸ ἐλάχιστον ἴχνος ἰάμβων ἢ τροχαίων, ἢ ἄλλου τινὸς οἰουδῆποτε χαρακτηρῶς στίχων πλὴν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συλλαβῶν. Ἄλλὰ καὶ τὰ φιλοσοφικὰ ἐπιχειρήματα τοῦ εἶναι ἐφάμιλλα τῆς στιχοῦργικῆς δεινότητος αὐτοῦ. Λέγει ὁ Ἡγούμενος πρὸς τὸν ποιητὴν μεταξὺ ἄλλων: Οὐτοι, διὰ τῆς ἀληθοῦς γνώσεως τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ὑγιᾶς, λέγει ὁ ἄγγλος μοναχὸς Βακόν, ἐξέρχονται τῆς πλάνης ἀναγνωρίτους τὸν Θεόν.

«Brûle ce que tu as adoré,
adora ce que tu as brûlé.»

λέγει πρὸς τὸν rex-Glouis ὁ ἐπίσκοπος Saint-Rami καὶ τὰ στρατεύματά του βαπτίζονται αὐτοστιγμῆ. Τῆς συζύγου του ἡ Κλοτίλδης ὀριζέμεσαν ἢ πίστις· τοῦ ἱερωτοῦ κατέπεσαν τοῦ ἔθνησιν ἢ φιλίαις. «Hic signu vineas.» Ἰσοῦ τρεῖς λέξεις πυρίνοια, ὄρατις, δὲ ὁ Κωνσταντῖνος ἐν τῇ ἀερί εἶδε γραπτὰς. . . ὁ σταυρὸς ὑψώθη καὶ πάντες τὸν προσεκύνησαν· ὁ Θεὸς ἐγνώσθη καὶ πάντες ἀπεσιώπησαν. (στ. 510 κτλ.).

Καὶ παρακατιῶν.

Τοῦτ' αὐτὸ ἔπραξαν καὶ γνωστοὶ σοφοὶ πολλοὶ ἄλλοι· Οἱ Descartes, Bossuet, Fénelon ἅπαντες γάλλοι. Ὁσαῦτος, οἱ Leibnitz, Kant, Sturm (εἶς) σοφοὶ παρὰ Ἱταλῶ ἀποδεικνύοντες τὸν Θεόν, δι' ὧν ἦσαν ἔμμενοι. [Μαριότ, Οἱ Ἄγγλοι Boyle, Ray ποσῶς δὲν ὑπέστησαν, εἰς σατανικῶν τῆς προσβολῆς ἐνεκαρτέρησαν. Κλέος ἀφῆτον αὐτοῖς! Θεοῦ τὴν γνῶσιν ἐπέδουν· ἔγραψαν, ἐδίδασκαν καὶ αἰετοπετὲ ἐμάχθησαν! (στ. 537 κτλ.).

Ἐλθωμεν ἤδη καὶ ἐπὶ τὴν ἐτέραν συλλογὴν, ἣν θεωροῦμεν τὴν κρατίστην τῶν ἄλλων ἀδοκίμων, διότι ὁ γράφας φαίνεται στιχοῦργὸς ἐμπειρότατος· οἱ στίχοι τοῦ ῥέουσιν ἀβίαστοι ἢ δ' ὁμοιοκαταληξίᾳ αὐτοῦ εἶναι συνήθως πλουσιωτάτη, ἀλλὰ τὰ νοήματα ταπεινά, τετριμμένα καὶ ἐνίοτε παραλογώτατα. Ἡ συλλογὴ ἀποτελεῖται ἐκ μακροῦ ποιήματος εἰς ἔξιμα τέσσαρα τῆς Ὀστεομαντείας, ἐξ ἑνὸς παιδικοῦ ἢ μᾶλλον παιδαριωδεστάτου ἔξιματος Πρὸς τὰ παιδάκια, καὶ ἐκ τῆς Γυναικῆς, ποιήματος εἰς ἔξιμα ταῦτα, ἐν ᾧ ἡ περικαλλῆς ἡρώϊς συγκρίνεται πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ Κιντιλιανοῦ (!), ἧτοι πῆσαντὸς τοῦ περὶ Ῥητορικῆς τέχνης γράψαντος Ῥωμαίου Κοιντιλιανοῦ, διότι Κιντιλιανὸν ζωγράφον ἡμεῖς τοὐλάχιστον οὐδένα γνωρίζομεν. Ἰδοῦ ἀπόσπασμα τοῦ Β' ἔξιματος τῆς Ὀστεομαντείας·

Ἄθνατον ἀκόσμημα ἀγνωσμένης γλώσσης,
ἄλλον ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς καρδίας ὀργίωσης,
πίστεως ἔργον ἄγιον συζύγου Κλυταίμνηστρας,
ἰσθῆ πρᾶσευχητήριος πρᾶσευχῆς ὀρχήστρας,
φιλανθρωπίας δάκρυα εἰς ὄμματα δημίου
καὶ συμβουλαὶ πολυπέριτοι θηλάζοντες· νηπίου,
εἶν' ἔτι πιστευτότερα διὰ τοῦ ἀπιστοῦ· τας
καὶ τὰ βακτηρήδε' ἀδελφοῦ· γνησίους τῶν φρονούντας,
ἢ ἔτ' ἢ μήτηρ τοῦ εἰσοῦ θαυματουργῶς ἐφάνη,
κ' εἰς ἐν τῆς νεύμα ἔκυσαν οἱ γαῦροι Μουσουλμᾶνοι·
καὶ καταθρονατισθῆσαν τριήρεις ἀλαζόνες
καὶ ἡττεμέτοι· ἔβανον πρὸ δούλων ἡγεμόνες.
Ἐπουρανίου μουσικῆς ἄγνωστος ἔτι πτόνος,
ἀκτις ἐπὶ τῆς δάφνης μας πνευματικῶ Ἑυρίου,
τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος
ζῶντα τὸν φιλελληνησὸν δεσπότην τοῦ Κυρίου.

Οὐδ' ἢ ἐπὶ τῆς δάφνης ἀκτις τοῦ Σεβρίου οὐδ' ὁ φιλελληνησμός τοῦ κυρίου οὐδ' αὐτὴ ἢ ἐν ἀρχῇ τερατώδης σωρεία τῶν παρὰ προσδοκίαν σημάτων δύνανται νὰ ἐξισωθῶσι κατὰ τὴν γελοιώτατα πρὸς τὸν στιγματισμὸν τῶν ἀπιστούντων ὡς φρονοῦντων ἀδελφοῦς αὐτῶν γνησίους τὰ βακτηρήδια, ὡς λέγει ὁ γράφας, τὰ βακτηρήδια ἢ τὰς βακτηρίας ὡς λέγουσιν οἱ κοινοὶ τῶν ἀνθρώπων· ἤκουσε φαίνεται ὅτι ὑπάρχει θεωρία

(*) Ἐνοσεῖ βεβαίως τὸν ἀοτέρα Σεβρίου.

τις περὶ καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ πιθήκων καὶ ἠθέλησε διὰ τῆς ὑπερβολῆς νὰ νὰ γελοιοποιήσῃ ἐτι μᾶλλον αὐτὴν· ἐν ὅμοις ἡγνίει τὸ καιριώτατον ὅτι τὰ βακτηρήδια δὲν εἶναι ζῷα, ὡς ὑποθέτει, ἀλλ' ὑπάρχοντα εἰς τὸ γένος τῶν φυτῶν.

Ἄλλ' ἀρκοῦσι τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ ἔργων παντελῶς ἀναξίων λόγου. Μεταβῶμεν δὲ νῦν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν δοκιμασιῶν.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΑΘΗΝΑΙ

ΤΑ ΑΝΑΦΙΩΤΙΚΑ

Τὰ βλέπει τις ἐν σωρῶ οἰκίσκων, κυανῶν καὶ λευκῶν καὶ κίτρινων, ἐκτενόμενα ὡς παρὰ τὸν κλιμακωτὸν ψηφιδωμᾶ ἐπὶ τῆς ἀρκτικῆς πλευρᾶς τῆς Ἀκροπόλεως. Κατὰ τὰς σκοτεινὰς νύκτας ἀνακιδόνται ἐδῶ κ' ἐκεῖ φῶτά τινα, μὲ μίαν θαμβὴν φεγγαβολὴν γύρω, ὡσεὶ ἀπὸ φωταγωγομένων σπηλαίων· κατὰ δὲ τὰς σεληνοφεγγεῖς, ἐνῶ ἀυγάζονται ἄνω αἱ μεγαλοπρεπεῖς μετόπαι τοῦ Παρθενῶνος, λευκαῖσιν ταῦτα ἀμυδρῶς καὶ μόνον, ὡς ταινία ἀτμῶν περιζωνύουσα τὸν ἱερὸν βράχον.

Ἄλλὰ τὴν ἡμέραν τὰ μικρὰ παράθυρα τῶν οἰκίσκων τῶν, οἱ στενοὶ δρομίσιοι τῶν, τὰ γομφώματα τῶν κατατετραγήμενων στεγῶν ἐδῶ, τῶν ἀναρῶσαν θέσεων ἐκεῖ, τῶν προσεκτάσεων τοῦ ἀμαυροῦ γρανίτου ἀλλοῦ, δίδουσιν εἰς αὐτὰ τὴν ὄψιν μεγάλῃς ἀναγλύφου εἰκόνας, περιπλαισίου· μίνης ἄνω ὑπὸ τῶν κοκκινοφαίων πετρῶν τοῦ φρουρίου, κάτω ὑπὸ τῶν ἀμαυρῶν στεγῶν τῶν οἰκιῶν καὶ δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ ὑπὸ τῶν χαμηλῶν κωδωνοστασιῶν δύο ναῖσκων.

Τὰ Ἀναφιώτικα κεῖνται ἀκριβῶς ὑπὸ τὰς Μακρὰς Πέτρας, ἐν τῇ θέσει τοῦ ἀρχαίου Πελασγικοῦ. Παλαιῶς ἐκ Δελφῶν χρησμός εἶχεν ἀπαγορεύσει εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὴν οἰκίαν τῆς θέσεως ταύτης καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον οἱ κάτοικοι εἶχαν σεβασθῆ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Ἄλλὰ κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, δι' ὃν ὁ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἀττικὴν, αἱ κάτοικοι τῶν ἐξω δῆμων ἠναγκάσθησαν νὰ καταφύγωσιν ὅλοι εἰς τὸ Ἄστυ. Ἐκ τῆς συρροῆς ὅμως ταύτης παρήχθη μεγάλη στενοχωρία καὶ τότε οἱ Ἀθηναῖοι, ἐκόντες ἀκόντες ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιτρέψωσι τὸν συνεισισμόν τοῦ Πελασγικοῦ.

Ἀπὸ τότε ὅμως ὁ χρησμός τῶν Δελφῶν ἐλησμονήθη. Ὅτι ἔπραξαν ἐν ὄρα στενῆς ἀνάγκης

οἱ Ἀθηναῖοι εὖρον κατάλληλον νὰ συνεχίσωσι καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτῆς. Οὕτω δὲ ὁ συνεισισμός τοῦ Πελασγικοῦ ἐξηκολούθησεν ἐν μακρῇ σειρᾷ ἐτῶν καὶ ἀπὸ Ἀντιπάτρου μέχρι Σύλλα, ἀπὸ Σύλλα μέχρι Ἀδριανοῦ, ἀπὸ Ἀδριανοῦ μέχρι Ἡρόδου τοῦ Ἀττικοῦ, μέχρι τῶν Βυζαντινῶν καὶ Φράγκων καὶ τῆς Τουρκοκρατίας. Ἐπὶ τῆς τελευταίας δὲ ταύτης περιόδου κατώκου ἐκεῖ οἱ μαῦροι δούλοι καὶ τεχνίται, μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως, ὅτε ὀλόκληρος ἡ πόλις μετεβλήθη εἰς σωρὸς καὶ ἐρείπια.

Μετὰ τὴν καθυσύχασιν τῶν πραγμάτων ἡ πόλις ἤρχισε ν' ἀναλαμβάνῃ κἄπως. Διότι ὁ πολυετής πόλεμος καὶ ἡ ἀναρχία εἶχον καταβάλλῃ τὸσον τοὺς κατοίκους, ὥστε μόλις εἶχον τὴν δύναμιν νὰ περισυλλέξωσι τὰ ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἐρείπια καὶ ἀνεγείρωσι μίαν οἰκονομικὴν στέγην. Ἡ κίνησις τῆς πόλεως ὁμοίωζε πρὸς κρουστικῶν ἐρεπτόν τὸ ὑπότιον μόλις ἀρχίζει νὰ συνέχρηται καὶ κινῆται, θερμαινόμενον ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου.

Βαθμηδὸν ὅμως καὶ κατ' ὀλίγον ὅτε ἡ πόλις ὠρίσθη ὡς καθέδρα τοῦ βασιλείου, ἀνέλαβε νέον σθένος πάλιν πρὸς δημιουργίαν. Αἱ οἰκαὶ ἤρχισαν νὰ διαδέχωνται τὰς οἰκίας, ἐν βραρεῖ καὶ ἀλληληνέτερον ὄγκῳ ἐξασπλούμεναι καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, αἱ ὁδοὶ νὰ ἐπεκτείνωνται, αἱ πλατεῖαι νὰ χαράσσωνται, οἱ κῆποι νὰ δεινδροφυτεύωνται καὶ μετὰ μικρὸν τὸ παλαιὸν τοῦ Χαισεκῆ τείχος νὰ καταρριπτεται, ὡς πρόσκομμα τῶν εὐρέων τάσεων τῆς πόλεως. Ἀδικῶπως νέαι φροντίδες καὶ νέοι κόποι κατεβάλλοντο, ὡσεὶ ἡ πόλις συνησθάνετο τὴν εἰς τὸ μέλλον ἀπαστολήν τῆς ὡς ἀντικρῶσίου τοῦ ὄλου ἐλληνησμοῦ.

Ἐν τῇ πυρετώδει ταύτῃ ἀμίλλῃ ὅλοι συνεισέφερον, ὅλοι εἰργάζοντο ὅπως, δύναται τις νὰ εἴπῃ, ἐπὶ Θεμιστοκλέους, διὰ τὴν ἀνεγέρσιν τῶν Μακρῶν Τειχῶν. Οἱ πλούσιοι ἐδαπάνων τὸ χρῆμά των καὶ οἱ πτωχοὶ τὰς ἡμέρας των. Καὶ ὅτε αἱ οἰκαὶ ἀνηγείροντο κομφαί, περικαλλεῖς, ἀπαστράπτουσαι ἐκ τοῦ Πεντατηλείου μαρμάρου, ἀφ' ἑαυτῶν μαρτυροῦσαι τὴν χαρὰν τοῦ οἰκοδυσπᾶτου διὰ τὸ αἴσιον πέρασ, οἱ πλούσιοι εἰσῆρχοντο ἐντὸς καὶ οἱ πτωχοὶ, οἱ ὅποιοι εὐτε καιρὸν ἐνεκεν τῶν ἀναγκῶν τῆς ἡμέρας οὐτε τόπον εἶχον ἴνα ἀνεγείρωσιν ἰδικὰ των οἰκήματα, ἐχώνοντο ὅπου εὕρισκον ὑποφερτὸν τόπον, εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια, εἰς στενοὺς καὶ ἀνηλίους δρομίσκους, εἰς βορβορώδη κρυσφύγετα καὶ ἐκεῖ ἐνεπιστεύοντο τὴν οἰκογενειακὴν τὴν ἐστίαν.

Πλὴν ἡ ἀνεγειρομένη πόλις ἤρχισε νὰ προσελκύῃ τὰ βλέμματα τῶν ξένων. Ὅπως ἐν γένει εἰς πᾶσαν πόλιν εἰς τὴν ὑποίαν προσιωνίζεται ὅτι

θά συρρέυση ή εὐμάρεια καί ὁ πλοῦτος, αἱ Ἀθηναίηδες ἤρχισαν νά πληροῦνται μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀπὸ διάφορα στοιχεῖα. Ἀλλοθινεῖς συνέρραον καὶ ἑκάστην ν' ἀνεύρωσιν ὑπὸ τὰς νέας Ἀθήνας τὸ κλεινὸν τοῦ Περικλέους Ἄστου καὶ νά θαυμάσωσι τὸ μεγαλεῖον τῆς τέχνης· δημοθινεῖς ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὄνειροπολοῦσαντες αὐτὰς ἐν τῇ ξένη γῆ, ὅπου ἠγωνίζοντο τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου, προσήρχοντο ἤδη, προσκυνηταὶ εὐσεβέστεροι τοῦ Μουσουλμάνου τοῦ πορευομένου εἰς προσκύνησιν τοῦ μνήματος τοῦ Προφήτου, διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ πόθου τῶν πτωχῶ οὓς προσεῖλκεν ἡέργασια καὶ πλοῦσιοι, σπεύδοντες νά ἐγκατασταθῶσι διὰ παντός ὑπὸ τὸν γλαυκὸν οὐρανόν, τὸν χαριέστατον ὁρίζοντα καὶ τὸν γλαυκὸν ἥλιον τῆς Ἀττικῆς.

Διὰ τοὺς προσερχομένους τούτους ἐχρειάζετο χῶρος· καὶ τὸν χῶρον αὐτὸν ἠναγκασθήσαν νά παραχωρήσωσιν οἱ πενέστεροι ἐὰν δὲν ἤθελον τὸ πλεῖστον τῆς καθημερινῆς ἐργασίας τῶν ν' ἀπορροφᾷ τὸ ἐναίκιον. Καὶ ἀπεμακρύνθησαν λοιπὸν οὗτοι, ἀγοράζοντες ὅπως ὅπως μικρὸν γῆπεδον ἐκτὸς τῆς πόλεως, ὅπου ἤλπιζον νά μὴ ἐκταθῶσι τῶν πλουσίων αἱ φιλάργαγεσ ὀρέξεις· Καὶ ἀνεκύπτουν μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς τὰς ἐπιπτυχὰς τῶν πέριξ λόφων, ὅπισθεν τοῦ Ἰλισσοῦ, πρὸς τὸν Σιδηρόδρομον, πρὸς τὸ Τουρκοβοῦνι, πρὸς τὸν Λυκαβηττὸν οἰκίαι μικραὶ, διὰ τῆς λευκῆς αὐτῶν ὄψεως καὶ τῆς πέριξ ἀνθηρᾶς φύσεως, ἐκφράζουσαι ἀρκούντως τὴν ἐντὸς αὐτῶν βασιλεύουσαν φαιδρότητα καὶ γαλήνην. Ὁὕτω ἀνεκύψαν ἐξαφνα μίαν αὐγὴν καὶ δύο οἰκίσκοι ἀνωθεν τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου Νικολάου τοῦ Ραγκαβᾶ, ἐπὶ τῶν ἀρκυκίων προποδῶν τῆς Ἀκροπόλεως.

Ὁ ἓνας τῶν οἰκίσκων τούτων ἦτο τοῦ Γεωργίου Δαμίγιο· ὁ ἄλλος τοῦ Μάρκου Σιγάλα. Ἄμφοτέροι οἱ καλοὶ οὗτοι ἄνθρωποι κατήγοντο ἐξ Ἀνάφης τῆς μικρᾶς νήσου τῶν Κυκλάδων· ἓνας τούτων ἦτο ξυλουργὸς καὶ ὁ ἄλλος κτίτης· ἐπειδὴ δὲ αἱ δύο αὐταὶ τέχναι εἶνε καὶ αἱ μόναι ἀναγκαῖαι διὰ μίαν οἰκοδομήν, οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες ἐσκέφθησαν ὅτι ἀμοιβαίως βοηθούμενοι ἠδύναντο εὐκόλως ν' ἀνεγείρωσι καὶ μίαν στέγην δι' αὐτοὺς καὶ τὰς οἰκογενείας τῶν.

Ἦνε ἀληθές ὅτι ὅπως κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ σήμερον διὰ διατάγματος εἶχεν ἀπεγορευθῆ αὐστηρῶς ἡ οἰκοδομήσις εἰς τὸν χῶρον ἐκεῖνον καὶ οἱ δύο ἐργάται ἐδίστασαν κατ' ἀρχάς. Ἀλλ' εἴτε ὑπὸ φιλαρχαίου ζήλου ὠθοῦμενοι, εἴτε ἄλλως, ἀπεφάσισαν τέλος νά προβῶσι πρὸς πραγματοποιίησιν τοῦ σκοποῦ τῶν. Καὶ πρῶτον ἤρχισαν διὰ νυκτὸς ἀθορύβως νά μεταφέρωσι πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐκλογῆς τῶν πέτρων καὶ ἄσβεστον καὶ ἄλλην οἰκοδομήσιμον

ἕλην. Οἱ πέριξ γείτονεσ, βλέποντες αὐτὰ διηπόρουσαν καὶ ἠρωτῶντο μεταξύ τῶν, ποῖος τάχα εἶχεν ἀπόφασιν νά οἰκοδομήσῃ ἐκεῖ. Ὁ Δαμίγιος καὶ ὁ Σιγάλας οὐδὲν ἔλεγον· ἐξέφραζον μάλιστα τὴν αὐτὴν ἀπορίαν, πολλὰκις ἀπέτεινον τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν πρὸς τοὺς ἄλλους, προσέβλεπον ἀλλήλους κἀπως πονηρῶς μειδιῶντες καὶ ἔλεγον:

— Ἐκκλησιᾶ φτειάνουμε ἔς τὸ πέρα τὸ χωριό!

Ἀλλ' οἱ γείτονεσ μίαν αὐγὴν ἠσθάνθησαν ἀληθῆ κατὰπλήξιν. Τὸ ἡμισυ τῆς οἰκοδομήσιμου ὕλης ἔλειπεν, εἰς τὴν θέσιν δ' αὐτῆς ἠγείρετο μικρὸς οἰκίσκος. Οἱ τοῖχοι τοῦ ἦσαν νωποὶ ἀκόμη, τὸ ἔδαφός του ἀνώμαλον, γύρω του τεμάχια ξύλων καὶ χωμάτων σωροὶ καὶ λάκκοι ἄτακτοι. Καὶ ἐνῶ οἱ γείτονεσ ἐθασάνίζοντο ἀπορούντες καὶ ἀναζητοῦντες μεταξύ αὐτῶν τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ οἰκίσκου καὶ ἐπιρίπτοντες πρὸς ἀλλήλους τὴν εὐθύνην, εὐρέθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην νά ἀναφωνήσωσι δι' ἄλλον οἰκίσκον, ἀνακύψαντα αἴφνης ἐκεῖ μετὰ δύο νύκτας. Καὶ οἱ δύο οἰκίσκοι ἦσαν ἀπαράλλακτοι· τὰς αὐτὰς μικρὰς ὕρας, τὰ αὐτὰ μικκῶλα παραθύρα, τοὺς αὐτοὺς τοίχους προέχοντας ὡσεὶ παραγεμισμένους, τὸ αὐτὸ γείσωμα, τὰς αὐτὰς σχεδὸν τοξοειδεῖς γωνίας, τὴν αὐτὴν στέγην ἴσην καὶ ὅλα καὶ ἄνευ κεράμων.— Διότι οἱ οἰκοδομήσαντες αὐτοὺς εἶχον τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὸν ἐγωισμόν νά τοῖς δώσωσι τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῶν οἰκίων τῆς πατρίδος τῶν.— Καὶ ἐφ' ὧν τούτων παρατηρεῖτο μάλιστα ἀνωμαλία περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, μαρτυροῦσα ἀρκούντως τὴν σπεύδουσαν χεῖρα ἢ ὁποῖα ἐργασθῆ πρὸς ἀνεγερσίν τῶν. Οἱ γείτονεσ ἐξήταζον αὐτοὺς λεπτομερῶς, τοὺς προσέβλεπον μετὰ δισταγμοῦ, μετὰ τινος φόβου κἀποτε, συλλογίζομενοι ὅτι ἀνυπερέβτως ἀνηγέρθησαν δαιμόνιον συνεργεῖα, ἐκτὸς ἐὰν ἤδη ὁ τόπος ἐκεῖνος προσέλαβε τὴν δύναμιν ν' ἀναδίδῃ οἰκίσκους ὅπως ἄλλοι τόποι ἀναδίδουν τοὺς ἀμανίτας. Εἰς ἀκράτητον δ' εἶχον φθᾶση περιέργειαν μέχρις οὗ ἴδωσιν ὁποῖοι ἐμελλον νά κατοικήσωσιν αὐτοὺς.

Καὶ δὲν ἐπερίμενον ἐπὶ πολὺ. Διότι τὴν ἐπομένην νύκτα οἱ οἰκίσκοι κατελήφθησαν καὶ τὴν αὐγὴν ἐνεφανίσθησαν αἴφνης εἰς τοὺς ἐκπλήκτους γείτονας αἰ ἀθραμιαταὶ κατὰ ἄτομα οἰκογενεῖαι τοῦ Δαμίγιου καὶ τοῦ Σιγάλα. Οἱ νέοι κάτοικοι δεητῶντο ἡσυχοὶ εἰς τοὺς οἰκίσκους τῶν, μὴ ἐνοχλοῦμενοι πλέον ὑπὸ τῆς σκέψεως ὅτι τὸ ἡμισυ τῆς μηνιαίας ἐργασίας τῶν ὤφειλον νά δώσωσιν εἰς τὸν οἰκοδεσπότην, καὶ ἀφροντιστοῦντες ἂν ὑπεβλέποντο καὶ ὀλίγον ἀπὸ τοὺς γείτονας τῶν. Τί θὰ κάμουν; θὰ τοὺς ἀνεχθοῦν μετὰ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου; Ἀλλὰ δὲν λείπουν μεταξύ τῶν ἀνθρώπων οἱ φθονεροὶ· αἱ ἀρχαὶ ἔλαβον ἐπὶ τέλους γνῶσιν τῆς οἰκοδομήσεως καὶ ἂν καὶ ἀργά, προσῆλλον ἐπὶ τύπου νά βεβαιωθῶσιν.

Ἀλλ' εἴτε ἐσκέφθησαν ὅτι τὰ γινόμενα δὲν ἀπογίνονται, εἴτε εἶδον ὅτι οἱ δύο οἰκίσκοι δὲν κατεῖχον εἰμὴ ἐλάχιστον κυβικὸν μέτρον χῶρον, ἀφῆχαν αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐνοίκους τῶν ἡσυχούς.

Τὸ κατόρθωμα ἐν τούτοις αὐτὸ τοῦ Δαμίγιου καὶ τοῦ Σιγάλα ἐγίνετο ἤδη γνωστὸν μεταξύ τῶν ἐργατικῶν τάξεων. Πολλοὶ κατατροχόμενοι ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀναγκῶν καὶ ἐκεῖνοι ἀκόμη οἵτινες τοὺς εἰρωνεύοντο πρῖν, λέγοντες ὅτι εἰς τὸν αἴρα ἐκτίζον διότι αἱ ἀρχαὶ θὰ τὰ ἐκρήμιζον ἀρέπας καὶ θὰ ἔχάνοντο οἱ κόποι τῶν, ἤδη τοὺς ἐζήλευον. Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ὑπὸ τῆς φύσεως μιμητικὸν ζῶον, οὗτοι ἤρχισαν νά μιμῶνται τοὺς συναδέλφους τῶν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μίαν αὐγὴν ἐφανερῶντο καὶ ἓνας οἰκίσκος εἰς τὸν πέριξ χῶρον, τῆρῶν πάντοτε ἐν τῇ ἐκτέλεσει τὴν αὐτὴν τοῦ πρωτοτύπου ἀρχιτεκτονικὴν. Μέχρις οὗ ἦλθεν ἡ ὥρα νά δώσωσι καὶ ἐν ὄνομα εἰς τὸν συνοικισμόν τῶν. Ἦνεν, καὶ πρὸ πάντων οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τοῦ μέρους ἐκεῖνου, ὀνόμασαν αὐτὸν χαϊρεκάκος Νυκτοχῶρι, ὡς δῆθεν διὰ νυκτὸς ἀνεγερθέντα. Πλὴν οἱ ἐνδιαφερόμενοι καὶ ἰδίως ὁ Δαμίγιος καὶ ὁ Σιγάλας οἱ πρῶτοι οἰκισταί, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὸ δικαίωμα νά ἐπιβάλλωνται εἰς τοὺς ἄλλους ὡς γενάρχοι, ὑπὸ εὐγενεῶς ἰδέας ἰμπνεόμενοι, ἐκάλεσαν αὐτὸν Ἀναφιῶτικα ὡσεὶ εὐγνώμονες πρὸς τὴν γενέτειραν νῆσον.

Δύναται ὅμως νά εἴπη τις ὅτι ἐκτὸς τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα φίλτρου οἱ νέοι οἰκισταὶ εὐρίσκον ἴσως καὶ κἀποῖαν δημοῖότητα σχέσεως, ποῖόν τινα συναισμόν τῆς τύχης μεταξύ τοῦ νέου συνοικισμοῦ καὶ τῆς παλαιᾶς πατρίδος καὶ πολὺ καταλλήλως τὸν ὀνόμασαν οὕτω. Διότι ὅπως διὰ νυκτὸς προέκυψαν οἱ οἰκίσκοι ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως οὕτω διὰ νυκτὸς, αἴφνης καὶ ἀπροσδοκῆτως, προέκυψεν ἐπὶ τῶν κυμάτων τῆς Μεσογείου ἡ Ἀνάφη. Ἡ ἀνάφασις δ' αὐτῆς αὕτη ἀνάγεται εἰς τοὺς παλαιστάτους καὶ μυθολογικοὺς χρόνους τῶν Ἀργοναυτῶν.

Οὗτοι φέροντες τὸ χρυσοῦν δέρας καὶ τὴν Μήδειαν καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασιλέως Ἀήτου, ἐπέστρεφον εἰς τὰς πατρίδας τῶν, ποδοῦντες τὴν ἀνάπαυσιν ἐκ τῶν πολλῶν κόπων καὶ τῶν ταλαιπωριῶν. Πλὴν ἡ Ἀργὴ ἢ ἔμψυχος ναῦς δὲν ἔμελε τόσον εὐκόλως νά εἰσπλεύσῃ εἰς τὰς ἰδιόκας τῶν θαλάσσης, καὶ τὰ γαλανὰ ὄρη τῆς πατρίδος τῶν ἦτο μακρὰν ἀκόμη τοῦ νά ἐμφανισθῶσι εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν. Ἡ κατάρα τοῦ γέροντος βασιλέως, τοῦ ὁποῖου τόσον ἀσπλάγχνως ἤρπασαν τὴν θυγατέρα μαζίη μετὰ τοὺς θησαυροὺς καὶ διεμέλισαν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν οὐρανόν τοῦ Ἄψυτρον καὶ οἱ Κόλχοι, κατεδίωκον αὐτοὺς νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ ὅτε τέλος οἱ Κόλχοι, βαρυνθέντες τὸν ἄκαρπον ἀγῶνα καὶ

ἀπελπισθέντες διὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον, ἐπαυσαν νά καταδιώκωσιν αὐτοὺς μετὰ τῶν Φαιάκων συνοικίσαντες, ἠγέρθησαν ἀπειλητικὰ κατὰ τῶν τολημῶν θαλασσοπόρων τὰ κύματα τῆς Μεσογείου, χωρὶς νά καταπραυνοῦνται πλέον εἰς τὰς μολπὰς τῆς λύρας τοῦ Ὀρφέως. Οὕτω μίαν νύκτα κατασκότεινον οἱ Ἀργοναῦται εἶχον καταληφθῆ ὑπὸ σφοδρᾶς θυέλλης καὶ ἀπέλιπιδας ἀνέμενον τὴν ὄραν τοῦ καταποντισμοῦ. Πλὴν αἴφνης ὁ Ἀπόλλων φανεῖς ἀπὸ τὰς Μελαντεῖους δευράδας, ἐτόξευσεν ἐν τῇ θυέλλῃ καὶ τὸ πυρροπλεγῆ βέλος εἰδείξεν εἰς αὐτοὺς μικρὰν νῆσον μέσῳ τῶν ἀναθραζόντων κυμάτων. Οἱ Ἀργοναῦται πλησιάζαντες ἀπεβίβασθησαν ἐκεῖ καὶ εὐγνώμονες ἀνήγειραν ἐπ' αὐτῆς ναὸν τοῦ Αἰγλήτου Ἀπόλλωνος. Ἦν δὲ νῆσον ἐν τῇ ὁποῖα ἐσώθησαν ἐκάλεσαν Ἴων προσφωῶς Ἀνάφην καὶ αὕτη εἶναι ἡ πατρίς, ἡ μητρόπολις οὕτως εἰπεῖν, ἐκ τῆς ὁποίας προήλθον τὰ Ἀναφιῶτικα.

Ἐν τούτοις ὁ μικρὸς συνοικισμὸς ἠῶξαν οἱ οἰκίσκοι ἐπολλαπλασιάζοντο. Ὁ Δαμίγιος καὶ ὁ Σιγάλας εἶχον καλὸν ποδαρικό καὶ ἔσυρον καὶ ἄλλους καὶ ἄλλους εἰς κατάληψιν γηπέδων, διὰ τὰ ὁποῖα οὐδεὶς ἐζήτηι λόγον. Διὸ συχνότερον ἦδη αἱ πρῶται τοῦ γλυκοχαράγματος λάμψεις εἰδείκνουν εἰς τοὺς γείτονας καὶ ἓνα οἰκίσκον, προσκεκολλημένον ὡς ὄστρακον στερεῶς καὶ ἀναποσπάστως· Καὶ ὁ πλανώμενος ἐκεῖθεν ἔβλεπεν αὐτοὺς, ὡσεὶ παρθένοι συγγρατοῦμενοι ἀπὸ τῶν χειρῶν ν' ἀναρριχῶνται συνδεδεμένοι ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βράχου. Ἦν ἡμέραν κρυφίως ἐπληροῦντο οἱ λάκκοι, ἰσπεδοῦντο αἱ πέτραι, ἀνεσκάπτοντο τὰ χῶματα· τὸ νερὸν μετεκομίζετο κάτω ἀπὸ μίαν πλησίον τῆς Μητροπόλεως βρύσειας ἐντὸς βυτίων καὶ ἐπ' ὧμον, διότι ζῶα δὲν ἠδύναντο ν' ἀναβῶσιν ἐκεῖ· ὁ πηλὸς παρεσκευάζετο κάτω εἰς τὰ Καφενεδάκια ὅπου εἶνε ὀλίγον ἀπλωμα, τὰ ξύλα ἐκεῖ ἐκόπτοντο, αἱ παρυστάδες τῶν θυρῶν ἐκεῖ συνηρομολογοῦντο, τὰ παραθυρόφυλλα ἐκεῖ συνεδέοντο. Ἐπιείτα ὄλοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι, ὁ ἀνὴρ, ἡ γυνή, τὰ παιδιὰ, οἱ γείτονεσ, οἱ φίλοι, οἱ συγγενεῖς μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐφορτῶνοντο καὶ μετέφερον ἐπὶ τόπου τὰ χρειώδη, συντρέχοντες δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, ἀλληλοβοηθοῦντες, σπεύδοντες νά μὴ καταληφθῆ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν ἡμιτελής ἡ οἰκοδομὴ τὴν αὐγὴν καὶ κατεδαφισθῆ. Οὕτω δὲ ὁ οἰκίσκος ἐν φόβῳ καὶ προσδοκίᾳ ἀκαταπαύστῳ ἠγείρετο τέλος, περικλειῶν πάντοτε μεταξύ τῶν τοίχων ἢ τοῦ δαπέδου τοῦ παραχωρήμενος, ἀσθεστοχρίστους, παρηλλαγμένους τὰς μεγάλας ἐκείνας ἐπὶ τοῦ Πελασγικοῦ πέτρου, ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ παλαιοὶ εἶχον χαραξὴν τῶσας ἐπιγραφὰς καὶ ἀπὸ

των όποιων ίσως ήθύνοντο να ώφεληθή ή ίστο-
ρία του τόπου.

Άλλ' οι πτωχοί εργάται δέν ενδιεφέροντο τό-
σον δια την ίστορίαν του τόπου. Άρκούσα δι'
αυτούς τέρφες και άνακούφισις ήτο ότε εύρισκαν
τέλος ένα τόπον ν' αποθέσωσιν όπως όπως ή-
σύχους τάς γυναίκας και τά τέκνα των. Και
οι οικίσκοι έπολλαπλασιάζοντο, εξετεινοντο προς
τ' άνω μέχρι των πλέον άποσίτων και καθέτων
πλευρών του γρανίτου, καθιδρόνοντο επί των με-
γάλων πετρών των συνεσωρευμένων προς τά δε-
ξιά ως Μονιάτικοι πυργοί επί των κρηνω-
ρειών του Ταύγέτου, συνεσφηνούντο επί των κρη-
μιών και επί των όρημάτων του. Όδοντωται
προείχοντο του γρανίτου, με όλίγα λιθράκια
άκόμη και χαλίκας προσθέτους μεταβάλλοντο
εις μονοπάτια μικρών εκ πετρών τεύχισμα πα-
ραχωθέν έχρησιμοποιοίτο ως προαύλιον έλα-
χιστοι σωροί χώματος εις κήπον. Και ότε τέλος
έλα περίξ έπληρώθησαν και δέν έμεινεν εκ του
χώρου εκείνου ουδέ σπιθαμή γής δι' οικοδομήν,
οι εργάται έσκέφθησαν και περί του Θεού των.
Ό Αίνας μόλις έκτισεν οικίαν έκτισε και ναόν.
Και ήτο μέν εκκλησία, πρό των ποδών των μά-
λιστα, ή άγιος Νικόλαος του Ραγκαδά, εις την
όποιαν ήθύνοντο να εκκλησιάζονται άλλ' ήθε-
λον ιδιικήν των ένορίαν, εκκλησίαν ν' άνήκη εις
αυτούς τους ίδιους και να μη φαίνονται άθρη-
σκοί. Όύτω οι Άναφιώται συνεληθόντες δια κοι-
νού έράνου άπέκτησαν δύο εκκλησίας, τον Άγιον
Γεώργιον προς ανατολάς και τον Άγιον Συμε-
ωνα προς δυσμάς του συνοικισμού των.

Ό Άγιος Γεώργιος είνε μικρός λευκότατος
ναός, με άπλούστατον άνω της θύρας κωδυ-
νοστάσιον, από του όποιου κατέρχεται όφουρι-
δώς λεπτόν σχοινίον και του όποιου ή κώδων
άνακρουόμενος ανάδιδει τόσον χαροποιάν και
τερπνήν απήχησιν εις τό κενόν, κτισμένος κάτω
από τάς άποτόμους πέτρας, οι όποιαι είν' έτοι-
μοι νομίζεις να πέσωσι να τον καταπλακώσω-
σιν άλλά συγκρατούνται, αύται οι είδωλολά-
τριδες μέχρι μυχαιτάτων, ώσει σεβόμεναι τό
άπλοϊκόν σκηνός της νέας θρησκείας. Όρθούται
ύψηλά επί τεχνητού και χειροποιήτου έδάφους,
περιβαλλόμενος γύρω υπό αύλης ήμαλλης, επί της
όποιας άνθίζει τό χαμαίμηλον και ή όποια
περίξ κατέχεται υπό πλατάνων και χαμηλού
λίθνου τοίχου, επί του όποιου τό άπόγευμα παι-
ζουν τά παιδιά της γειτονίας. Και όταν τον
βλέπη τις εκεί και όπισθεν του και άνω τους
μικρούς οικίσκους εν συνωστισμώ ως πρόδικτα
δειλά, σπεύδοντα να ταχθώσιν υπό την προστα-
σίαν του, φαντάζεται όρθούμενον εν μεγαλοπρε-
πεία και άυστηρά άίγλη, έφιππον επί των πε-
τρών εκείνων, αυτόν τον μέγαν Στρατηλάτην,
γρηγορούντα νύκτα και ήμέραν και προσπι-

ζοντα κατά παντός κακού τον εύσεβή και έργα-
τικόν εκείνον συνοικισμόν.

Πλήν ή Άγιος Συμεών απολαύει περισσότε-
ρον της συμπαθείας των Άναφιωτών. Όδτος
κείται προς την δυτικήν πλευράν, βασιζόμενος
ήλος επί ενός ήγκώδους γρανίτου. Οι Άναφιώ-
ται δέν φιλοδόμησαν άλλ' έπισκεύασαν αυτόν,
όντα παλαιόν και παρημελημένον. Πρό της
εισόδου αυτού ύψιστην μάνδραν και έφύτευσαν
κηπάριον έβαψαν εξωτερικώς τους τοίχους του
δια ταινιών πλατειών κοκκίνης και κιτρίνης βα-
φής ήγειραν κομψόν άγκλώριος της οικοδομής
κωδωνοστάσιον και έπιμελήθησαν την στέγην,
επί της ήποίας τώρα φύνται τά χόρτα. Η προ-
τίμησις ήμεις, την όποιαν τρίφουσι οι Άναφιώ-
ται προς αυτόν δέν προείχεται χάριν του πολυ-
προφήτου, του βρατάσκου εν τη άγκλίη τον Ίη-
σοϋν. Όπως οι Έρώδες, οι όποιοι άνέβαινον συχά-
κις επί της άκροπόλεως ήχι δια τον ναόν παρα-
διεχόμενοι δια τό Παλλήδιον της Άθηνάς από του όποιου
έξηρτάτο ή σωτηρία της πόλεως, ούτω και οι Ά-
ναφιώται προτιμώσι τον ναόν του. Διότι εν
αυτώ έχουσι αποθέσει θαυματουργόν εικόνά Πα-
ναγίας της Καλαμιώτισσης, ή όποια έπαναφέρει
εις αυτούς ήλκας της πατρίδος των τάς άναμνήσεις.

Δέν είνε ήμεις ή άληθής εικόν εν τή ναίσκω του
άγιου Συμεώνος άλλ' αποτύπωμα ούτης. Το πρω-
τότυπον είνε εν τή νήσω, φυλάσσεται εν τή Μονή
και ούτα θέλει ν' άπομακρυνθή εκείθεν. Είνε δε
τούτο μικρά εικόν, κατακόρυφος ώσει υπό αϊθάλης
και τετραμήνη εις τά άκρα. Πρό πολλών ετών
εύρέθη επί της κορυφής του βουνού, εντός μικρού
καλαμώνος, εκ ου και ώνομάσθη Καλαμιώτισσα.
Πρώτος είδεν αυτήν ένας βοσκός, ή όποιος ήλθε
και άνήγγειλε τούτο εις τό χωρίον. Βύθως οι
κάτοικοι όλοι και οι ιερείς εν λιτανεία ήλθον
και παρέλαβον την εικόν και μετέφερον εις τό
χωρίον, σκοπούντες ν' άνεγειώσωσιν εκκλησίαν. Πλήν
ή Παναγία έματαίωσε τάς σκέψεις των φυγα-
σα δια νυκτός και έπιστρέψασα εις τον καλα-
μών. Οι κάτοικοι της Άνάφης έσκέφθησαν τότε
ν' άνεγειώσωσιν μονήν ακριβώς επί του βουνού,
επί του καλαμώνος και προσέβησαν εις τό έργον οι
κτίσται έτοποθέτησαν τά βήματα και έχάραιζαν
τά θεμέλια. Άλλ' ή Παναγία, μη θέλουσα να
περιληφθή ή καλαμών εντός της Μονής μετε-
τόπισε την νύκτα τά βήματα και οι Άνα-
φιώται ήναγκάσθησαν να δεχθώσιν τον τόπον
τον όποιον εξέλεξεν αυτή, και εκεί άνήγειραν
την Μονήν, επί άποτόμου βράχου ύψηλοτάτου,
προς τό εν μέρος έχοντος κρημιούς και φάραγ-
γας, και προς τό άλλο την θάλασσαν, εκτεινομέ-
νην κάτω βαθυτάτην και κυματώδη. Μετ' όλίγον
ήμεις εύσεβείς κλέπται άλλης νήσου προσωμί-
σθησαν δια πλοιαρίον επί του βράχου και άνεδεί-

τες έκλεψαν την θαυματουργόν εικόνά και μετέ-
φερον επί της νήσου των. Πλήν αυτη μη εύρισκου-
σα εύρεστον την διαμονήν εκεί, μετ' δύο νύκτας
έπιστρέψε πάλιν εις τό πρώτον τέμενός της.

Η Παναγία Καλαμιώτισσα είνε πολύ θαυ-
ματουργός. Κατά την 8 Σεπτεμβρίου ότε τελεί
πανήγυριν ή Μονή και πολλοί πρισκυνηταί άνέρ-
χονται τό άνωφερές και τραχύ μοναστήρι μέχρι
εκεί, πολλά συμβαίνουσι δυστοχηματα άλλ' ή
χάρις της εύθης ήλις τά περιλαμβάνει. Ένας
έπεσε προς τό μέρος της θαλάσσης και έσώθη
συλληθηθείς αίφνης από εύθιαστον κλάδον κο-
μκρίας άλλος έρημιώσθη από δυσθεώρητον ύψος
κατά του βράχου και συνέτριψε τον πόδα άλλ'
ή Παναγία, έμφανισθείσα εις τό έρημιον εκείνο
μέρος τή προσέδεσε δια ζώνης την πληγήν και
ούτος διεσώθη και ζή άκόμη μόλις γαλιάνων.
Είνε δε άναριθμητα τά θαύματα όσα κινεί
καθημέριον εις τους βοσκούς του τόπου οι όποιοι
πολλάκις παρακωλοουθούντες τάς αίγας των,
άναρριχώνται άπόστατοι επί δυσβάτων κορυ-
φών και αίφνης εύρίσκονται μέσση άδοντωτών
πιτρών, μη έχοντες πουθενά διεξόδον. Μόλις
ήμεις άναμνησθώσι της Παναγίας, δρόμος ανοί-
γεται πρό αυτών πλατύς ως λιωφόρος μεγαλε-
πόλειος και λαός ως κάστρον και οι βοσκοί
έπιστρέφουσιν άπροσδόπως εις τά ποιμένα των.

Άλλ' αν κάμνη θαύματα προς σωτηρίαν των
άνθρωπων κάμνει ήμεις και θαύματα προς τι-
μωρίαν των άπιστούντων εις αυτήν και την δύ-
ναμίν της. Δέν θα εξέλθει από την μονήν
των γερόντων της νήσου ή άνεμοστρόβιλος ή
όποιος ήγήρθη αίφνης εν πληρεστάτη της φύ-
σεως γαλήνη και άνήρπασεν έκτινάξας εις τά
βάθη της θαλάσσης την άσεβή γυναίκα, ή όποια
δέν ήθέλησε να εύχαριστήση όπως και ή σύν-
τροφός της την Παναγίαν διότι άνήλεε άκό-
πως τό βουνόν άλλ' απέδωκε τούτο εις τους
σπιθαμούς πόδας του ήμιον της. Έποτα δέν
έμεινεν άπ' αυτήν μονον τό κανδήλι της άνηρ-
πάγη από ενός θάμνου! . . . Και την προπερι-
σινήν τιμωρίαν την όποιαν έπέφερε κατακραυ-
νώσασα τον ήγούμενον της Μονής και πολλούς
πολίτας κατά την ώραν της δεολογίας δια την
άσέθειαν των. Διότι ούτε οι πολιται προσέφερον
πλέον άργυρά περιάπτα ή ζωντανούς μίσχους
και θαμάλεις και αίγας εις την χάριν της, ούτε
άνέβαινον συχά να λειτουργήσωσι εις την Μονήν,
δαπανώντες τό πλείστον της οικιακής των οικο-
νομίας όπως άλλοτε, ούτε πάλιν οι μοναχοί προσέ-
φερον κατά τάς πνηγύρεις της Μονής τά ζώα και
τον οίνον να φάγωσι και να εύθυμήσωσιν οι προσ-
κυνηταί προς αίνον μέγαν της θαύματουργού!

Τά θαύματα αυτά και οι τιμωρίαι της Κα-
λαμιώτισσης ήνάγκασαν τους έδω Άναφιώτας
να κατασκευάσωσιν εικόνά αυτής όμοίαν της πρω-

τότυπου, και να στήσωσιν αυτήν εν τή ναίσκω
του άγιου Συμεώνος. Οι εύσεβείς εργάται προσ-
φέρουν και εις αυτήν έδω πολλά άμεινώματα
και βλέπει ήδη άνω της εικόνας, επί έρυθράς
ταινίας, ήμαθόν άργυρών όφθαλμών και χειρών
και ποδών μικρά άναστήματα παιδιών ή παρ-
θέντων όσα έκινδύνωσαν υπό άσθενείας και ή
μήτη; έταξεν αυτά δια την σωτηρίαν των. Την
ήμέραν καθ' ήν πανηγυρίζει εν τή νήσω ή Μονή,
και ούτοι έδω καλούσιν ένα ιερέα και πανηγυ-
ρίζουσιν, άποστέλλοντες εις τό έσπραχθέν χρη-
ματικόν ποσόν προς οικονομίαν της Μονής.
(Έπειτα τά τέρας). ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΑΒΗΤΕΑΣ

ΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Δίκην τριαινής προείχεν ή μακεδονική γε-
ρόνησος Χαλκιδική εις τό Αιγαίον πέλαγος ή δε
ανατολικωτάτη των τριών γλωχιδών φέρει τό εν
παλαιούς τε και νέαις χρόνοις περιόντων άκρω-
τήριον, τον Άθω. Πας τις γαυρίζει την διήγη-
σιν του Προδούτου περί της διάρουσης, ής την
κατασκευήν διετάξεν ή Ψερός προς της εις την
Έλλάδα έκστρατείας του, ούδ' είνε ήλιώτερον
γνωστή ή μεγαλοπρεπής και μοναδική εις τό
είδος της παλιερά των μονών. ήτις εν τοίς χρι-
στιανικοίς χρόνοις κατέλαθε τον Άθω ή τό Α-
γιον Όρος, ως σήμερα καλείται ή γερόνησος.

Ό Άθως ύψούται μεγαλοπρεπής εν τή μονά-
σει του ύπερ τά βάλια ύδατα του στρυμονικού
κόλπου δίκην ήρανής νήσου, έχούσης μήκος μέν
δώδεκα ώρών, εύρος δε δύο μέχρι τριών και
συνδεομένης μετ' της ήπειρου μονον δια στενής
γλώσσης. Βαθμιαία και ήμαλλή είνε εξ άμφο-
τέρων των άκτών ή προς τό μέσον άνωφέρεια, ή
δε μέση βραχίς άπλούτης άνερχομένη κατ' ήλι-
γον εν μακροίς ήλιγοίς και ήλονέν ύψηλήν και
γυνομένη άποτομωτέρη, έως άπολήγει εύσώμα-
τος και συμπαγής εις τον Άθω, περιβαλλόμενον
εκ τριών μερών υπό της θαλάσσης, εκ δε του
τετάρτου συμφοόμενον μέχρι του ήμισιός αυτού
ύψους μετ' της θαλάσσης όροσειράς. Μοναχική
και έλευθέρα αίσεται εις τους άέρας ή κολοσ-
σιαία κορυφή, φέρουσα επί του όροπεδίου εκκλη-
σιδίων και μακρόθεν ήρατόν, τον ύψηλοτάτον
και προσηνεμώτατον των ναών της ανατολικής
χριστιανωσίνης. Η δ' έπιμήκης όροσειρά είνε
δάσος συνεχές πλατάνων, όξυών, δρυών, έλαίων,
συχών, καρυών και καστανεών, κυπαρίσων, άμ-
πελώνων, δαφνών και λεπτοκαρυών, καταπρά-
σινον και υπό των άέρων διαπνεόμενον όρεινόν
πανόραμα, ένθα τό άρωμα, ή λαμπρότης των
χρωμάτων και ή ψηφιδωτός των άνθών τάπη-
μαγεύουσι την αίσθησιν, ένθα άκούεται άπαν-

ταγού κέλευδος και κελάρυσμα φυάκων, καταρ-
ρεόντων δίκην μακρῶν νημάτων ἀπὸ τοῦ ὕλο-
μινούοντος ὁροπέδιου και συνεχίζοντων τὸν φλοῖ-
σον αὐτῶν και τὸ μινύρισμα διὰ τῶν θάμνων.
Κάτω δὲ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐν ἰκανῇ ἀποστά-
σει ἀπ' ἀλλήλων, χωριζόμενα διὰ δασῶν και
ἀκρωτηρίων, ἐπὶ γλασρῶν ἐξαπλούμενα λειμώνων
ἢ ἐπὶ θαλασσοπλήκτων βράχων οἰοῦναι ὑπὸ με-
σαιωνικῆς τινος γοητείας καθηλωμένα ἢ ἐντὸς
φαράγγων δασοστεφῶν κατ' ἰδίαν κεκρυμμένα
παρουσιάζονται τὰ μοναστικά φρούρια μετὰ
ὑψηλὰ αὐτῶν τείχη, μεθωλωτοὺς πυλώνας, με-
κιδωνοστάσια, μετὰ πύργους ἐστεφανωμένους δι'
ἐπάλλεων και σιδηροφράκτους πύλας φρουρούσας
τὰ βυζαντινὰ ἱερά ἐναντίον πάσης ἐχθρικής δι-
νάμειος.

Τοιαύτην ἐξεικονίζει εἰς ἡμᾶς ὁ Φαλλμεράγερ
τὴν ἀπαράμιλλον φύσιν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, και
αὐτὸς δὲ ἀναγκάζεται νὰ δημολογήσῃ κατ' ἐπα-
νάληψιν, ὅτι ἡ γλώσσα εἶνε παραπολύ πτωχή,
ὥστε νὰ δυναθῇ ὡσεὶ διὰ μαγικοῦ τινος πληγῆ-
ματός ν' ἀναπλάσῃ πρὸ τῆς ψυχῆς τὴν γοη-
τείαν και τὴν μεγαλοπρεπῆ πολυχρωμίαν τοῦ
πανοράματος ἐκείνου. Οὐδὲν λοιπὸν τὸ θαυμα-
στὸν ἀν' ἡ λαμπρὰ αὐτῆ δασώδης ἐρημία ἐπε-
διώχθη ἀπὸ παλαιῶν χρόνων ὑπὸ ψυχῶν βεβα-
ρημένων ἀπὸ τοῦ κόσμου ὡς τελευταῖος σταθ-
μὸς ἀνά τὴν διὰ τοῦ βίου τούτου πορείαν. Ἐκ
δὲ τῶν ἀποχωρητηρίων εἰσαεῶν ἀσκητῶν προ-
ῆλθον κατ' ὀλίγον μεγάλαι μοναί, ὧν αἱ κτή-
σεις και τὰ δικαιώματα ἀνεγνωρίσθησαν ὑπὸ
τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων διὰ πολλῶν χρυ-
σοβούλλων, ἐτυχον δὲ τοῦ σεβασμοῦ και αὐτῶν
τῶν Ὀθωμανῶν κατακτητῶν. Ἀπὸ τοῦ τέλους
τοῦ δεκάτου αἰῶνος δυνάμεθα νὰ παρακολου-
θῶμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἁθωνος διὰ τῶν βυ-
ζαντινῶν ἱστορικῶν και χρονογράφων, διὰ τῶν
χρυσοβούλλων και ἐπισήμων ἐγγράφων. Συγγρα-
φεῖς και ἀνάτατοι τῆς πολιτείας ἄρχοντες, ἱε-
ράρχαι τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας και αὐτοκρά-
τορες ἀκόμη εὐρον καταφυγὴν εἰς ταύτας τὰς
μονάς. Νῦν δὲ περιλαμβάνει ἡ ὅλη περιοχή, ἀπο-
τελοῦσα κοινὴν θρησκευτικὴν πολιτείαν ἔχου-
σαν ἰδίαν διοίκησιν ὑπὸ τὴν τουρκικὴν ἐπικυ-
ριαρχίαν, εἰκοσι μονὰς μετὰ πολλῶν σκητῶν και
ἀσκητηρίων, και κατοικεῖται ὑπὸ πεντακισχιλίων
περίπου μοναχῶν. Οὗτε μωαμεθανὸς τις οὔτε κο-
σμικὸς χριστιανὸς δύναται νὰ ἐγκατασταθῇ διὰ
βίου ἐν τῇ χώρᾳ· αἱ δὲ περιηγήτριαι ἰδιάζου-
σαν αἰσθάνονται θλίψιν, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται
ποτε εἰς γυναῖκας ἀλλ' οὐδὲ εἰς θῆλυ ζῶον ἢ
ἀποβίβασις εἰς τὸν ἱερόν χώρον. Οὕτω δὲ ὁ Ἁ-
θως και ἡ ἔνεκα τῆς ἀρχαιότητος, τῆς παλαιᾶς
παραδόσεως και τῶν καθιερωμένων συνθητῶν
τοῦ βίου ἱερὰ μοναστικὴ αὐτοῦ πολιτεία ἀποτε-
λεῖ πλείτερον και τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει

πατριαρχείου, ὅπερ ἐξησθένησεν ἡ ἀπόσπασις
τῶν ἡμοδόξων ἀλλοφύλων ἐκκλησιῶν, τὸ ἡθικὸν
κέντρον τῆς καθόλου ἀνατολικῆς ἐκκλησίας.

Τὴν δ' Εὐρώπην πλείτερον τῆς ἐσωτερικῆς
ἱστορίας και τοῦ ὄργανισμοῦ τοῦ παραδόξου τού-
του ἀσκητηρίου ἐνδιαφέρουσιν αἱ ἐπὶ τοῦ ὄρους
εὐρισκόμεναι βιβλιοθήκαι. Ἐκαστος σωστὸς φι-
λολόγος ἀνειρεύθη ἐν τῷ βίῳ του τὴν ἀνεύρεσιν
πολυτίμου τινὸς χειρογράφου, ἀλλ' ὀλίγοι τὴν
σήμερον ἠξιώθησαν τοιαύτης τινὸς εὐτυχίας. Αἱ
μεγάλαι βιβλιοθήκαι τῆς Εὐρώπης ἀπ' αὐτῶν
ἡδὴ τῶν χρόνων τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμ-
μάτων ἐξητάσθησαν ὑπὸ μυρίων ἀπλήστων
ὀφθαλμῶν, ἐξηρευνήθησαν δὲ και αὐταὶ αἱ μέ-
λιστα ἀπόκεντροι γωνίαι. Ἀπὸ τῶν ἡδὴ ἀριστα-
ταξινομημένων βιβλιοφυλακείων ἀκούομεν ἐξερ-
χομένην οἰοῦναι φωνὴν τινὰ ἐπαναλαμβάνουσαν
τὸ τοῦ ποιητοῦ «δυστυχία σου εἶσαι ἐγγονος»,
ἐρχεσαι μετὰ τὸσους ἡδὴ προγενεστέρους ἐρευ-
νητάς! Ἐφθάσαμεν μέλιστα εἰς τὸ σημεῖον, καθ'
ὃ ἀνιχνευταὶ τινες ὑπεράγαν ζηλωταὶ ἐν τῇ ἀ-
πελπισίᾳ αὐτῶν ἀνακαλύπτουσιν ἐνίοτε χειρό-
γραφα ἀπὸ μακροῦ ἡδὴ χρόνου περιλαμβανό-
μενα και περιγραφόμενα πρὸς κοινὴν γνώσιν ἐν
καταλόγοις ἐκδοθέντοις διὰ τοῦ τύπου. Ἀφ' οὗ
λοιπὸν οὕτω μικραὶ παρέχονται ἐν ταῖς εὐρω-
παϊκαῖς βιβλιοθήκαις ἐλπίδες εἰς τοὺς πρὸς εὐ-
ρήματα περιπαθῶς ἔχοντας φιλολόγους, εὐνόη-
τον εἶνε, ὅτι τὰ βλέμματα πάντων ἐστράφησαν
ὁσημέραι ἀπληστότερα εἰς τὰς παμπάλαιας βι-
βλιοθήκας τῆς Ἀνατολῆς, και δὴ εἰς τὴν τοῦ
Σινᾶ, τὴν τῆς Πάτμου, τὴν τοῦ σεραγίου τῆς
Κωνσταντινουπόλεως και πρὸ πάντων εἰς τὰς
τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Ἦδη κατὰ τὸ τέλος τῆς παρελθούσης ἐκα-
τονταετηρίδος ἤρξαντο αἱ ἐρευναι ἐν Ἁγίῳ Ὄ-
ρει μετὰ τὸν Βιλλοαζῶνα ἠκολούθησαν ὁ Ζα-
χαρίας Λιγγενταλ, ὁ Γριζεβαχ, ὁ Φαλλμεράγερ,
ὁ Μηνᾶς Μινωῖδης, ὁ Ἐμμανουὴλ Μίλλερ και
ἄλλοι. Πολλὰ πολυτίμα χειρογραφα ἀνεκαλύ-
φθησαν ὑπ' αὐτῶν, πολλὰ δὲ και ἀπῆχθησαν ἐν
τῷ σκοτεινῷ κῦτει εὐρέων ὁδοιπορικῶν κειβο-
τητῶν, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν σπευδόντων τούτων περι-
ηγητῶν τῶν ἐπιδικόντων ἀνακαλύψεις ἐσκέ-
φη περὶ συντάξεως πλήρους καταλόγου. Ἐξη-
κολούθησε λοιπὸν και μετὰ τὰς περιουσίας τού-
των νὰ πλανῶται περὶ τὰς ἀθωνικὰς βιβλιοθή-
κας μυστηριώδεις τι ἡμίφως, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀνή-
συχὰ πνεύματα ἐνόμιζον ὅτι ἀναγνωρίζουσιν τὰ
φασματώδη περιγράμματα ἀπολεσθειῶν συγ-
γραφῶν τῆς ἀρχαιότητος. Διὰ ταῦτα ἀπὸ μα-
κροῦ χρόνου εἶχε καταστῆ ποθητὴ συστηματι-
κὴ ἐξερεύνησις και ἀναγραφή ἐν καταλόγῳ ἀ-
πάντων τῶν χειρογράφων. Ἐπὶ δὲ τῇ ἐκτελέσει
τοῦ σχεδίου τούτου δύναται νὰ σεμνυνθῇ ἡ νεα-
ρὰ Ἑλλάς.

Τὸ θέρος τοῦ 1880 διέτριψεν ὁ καθηγητῆς
Σπ. Λάμπρος κατ' ἐντολὴν τῆς βουλῆς τῶν
Ἑλλήνων και ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἑλλη-
νικῆς κυβερνήσεως τέσσαρας μῆνας ἐν Ἁγίῳ
Ὄρει, ὅπως μετὰ δύο νεαρῶν φιλολόγων ἐπεξερ-
γασθῇ πλήρη και ἀκριβῆ κατάλογον τῶν αὐ-
τόθι βιβλιοθηκῶν. Ἦδη δὲ τὸ φθινόπωρον τοῦ
αὐτοῦ ἔτους ἐδημοσιεύθη προσωρινὴ ἐκθεσις περὶ
τῶν πορισμάτων τῆς ἐργασίας. Ἄλλ' ἡ ἐκτύ-
πωσις τοῦ συνταχθέντος καταλόγου ἔνεκα οἰ-
κονομικῶν δυσχερειῶν ἐβράδυνεν ἐπὶ ὀκτὼ ἔλα-
ἐτη, και νῦν δὲ ἡ συνέχεια τοῦ ἔργου ἐξαρτᾶ-
ται ἀπὸ τῆς εὐρέσεως τῶν πρὸς ἐκτύπωσιν ἀναγ-
καίων δαπανῶν. Τὸ δὲ δημοσιευθὲν πρῶτον μέρος
τοῦ πρώτου τόμου περιέχει τὴν ἀναγραφὴν ὀκτώ
μόνον ἐκ τῶν μικροτάτων βιβλιοθηκῶν (1).

Οἱ ἐνθουσιώδεις και εὐέλπιδες οἱ ἀναμένον-
τες ἐκ συστηματικῆς ἐξερεύνησεως τοῦ Ἁθωνος
ἀπροσδόκητον ἐπαύξησιν τῆς κλασικῆς φιλο-
λογίας ὑφίστανται νῦν πικρὰν ἀπογοήτευσιν
ἀλλὰ και οἱ ἀκρότατοι ἀπεισιδόδοξοι δὲν εὐρι-
σκονται ἔχοντας δίκαιον. Ὡς εἶνε αὐτονόητον,
τὴν κυριωτάτην βᾶσιν τῶν ἀθωνικῶν βιβλιο-
θηκῶν ὡς και πασῶν τῶν ἄλλων μοναστηρια-
κῶν βιβλιοθηκῶν τῆς Ἀνατολῆς ἀποτελεῖ ἡ
θεολογικὴ φιλολογία, μονοτόμως ἐπαναλαμβα-
νομένη σειρά εὐαγγελίων, ψαλτηρίων, ὕμνων, ἱε-
ρολογικῶν ὑπομνημάτων, δογματικῶν συγγραφῶν
και ἀσκητικῶν παραγγελημάτων διὰ μοναχούς.
Ὅταν δὲ μετὰ δύο ἄλλων δεινῶν, προσπιπτόντων
εἰς τὸν ἀναγινώσκοντα τὸν Κατάλογον, ἀναφέ-
ρωμεν και θεολογικὸν στιχοῦργημα ἐκ 13,000
στίχων ποιηθὲν εἰς στίχους πολιτικούς, πᾶς τις
θα συνομολογήσῃ μετ' ἡμῶν τὸ θέρος τοῦ λο-
γίου, ὅστις ἐπεχείρησε τὸ τολμηρὸν ἔργον τῆς
καταδύσεως εἰς ταῦτα τὰ κύματα, ὅπως ἐξα-
γάγῃ ἀκόμη ἐγκαίρως εἰς τὸ φῶς τὰς εἰς τὸ
βάθος ἐγκεκρυμμένας πολυτίμους συγγραφάς.
Και δὲν εἶνε μὲν αὐταὶ περισσαί, ἀλλ' εὐτυχῶς
δὲν λείπουν και ὀλοτελῶς. Ἐν τῷ πρώτῳ δὲ
τούτῳ μέρει ὡς pièce de résistance, ὡς εὐ-
ρημα βαρυσήμαντον παρουσιάζεται τὸ σπουδαῖον
χειρόγραφον τοῦ Ποιμένος τοῦ Ἐρμα, ὅπερ ἐπ-
εξεργάσθη ἡδὴ αὐτὸς ὁ Λάμπρος (2). Διὰ δὲ
τὰς ἡδὴ ἐπιμελέστατα καλλιεργουμένας μελί-
τας περὶ τῆς γραμματείας τῶν ἑλληνικῶν ἀν-
θολογιῶν παρέχει ὁ Κατάλογος τὴν εἰδησιν περὶ
συλλογῆς γνωμῶν ἀνεξερευνητῶν. Ἐκ τῶν πο-

λυπληθῶν ὕμνων, ὕμνων δύναται πολλὰ ν' ἀνα-
μῆνη ἢ δυστυχῶς μέχρι τοῦδε ὀλίγον γνωστὴ
χριστιανικὴ ποίησις τῶν Ἑλλήνων. Ἐκ τῶν ἄλλ-
ων βυζαντινῶν συγγραφέων ἀντιπροσωπεύονται
ἰδίως ὁ Φώτιος, ὁ Ψελλός, ὁ Πρόδρομος και ὁ
Πλανούδης· ἀλλ' ἐννοεῖται ὅτι πρὸς γνώσιν τῆς
εἰδικῆς ἀξίας και τῆς κατ' οἰκογενεῖας κατα-
τάξεως τῶν τοιούτων χειρογράφων ἀπει-
τεῖται λεπτομερεστέρως ἐρευνα. Ἰδίως δ' ἀξιο-
παρατήρητοι φαίνονται ἀνέκδοτοι ἐπιστολαὶ
τοῦ Μιχαὴλ Γλυκα. Ἐκ δὲ τῶν δογματικῶν
συγγραφῶν ἰδίῳ λόγῳ ἀξίας κρίνομεν τὰς πραγ-
ματείας τὰς ἀναφερομένας εἰς τὰς περὶ Βαρ-
λαάμ ἐριδας ὡς και τὰς ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς
ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ και τῆς ἐκκλησιαστι-
κῆς ἱστορίας ἐνδιαφερούσας συγγραφάς κατὰ τῶν
ἐν τῇ Ἀνατολῇ και τῇ Δύσει ἀντιπάλων τῆς
ὀρθοδοξίας, ἧτοι κατὰ τοῦ Μωάμεθ και τῆς ῥω-
μαϊκῆς ἐκκλησίας. Ἡ μεγάλη διάδοσις τῶν
τοιούτων συγγραφῶν ἀποδεικνύει ἐκ νέου ἐπὶ
πόσον κατεῖχε τὰ πνεύματα ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκ-
κλησίᾳ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ μεσαιῶνος ἢ ἀντι-
στασις κατὰ τῶν Λατίνων. Καὶ ἡ πολιτικὴ δὲ
ἱστορία δὲν ἀντιπαρέχεται μετὰ κενῶς τὰς χει-
ρας· τοῦλάχιστον εὐρισκόμεν ἐν ταῖς βιβλιο-
θήκαις, ὧν ἐδημοσιεύθη ἡδὴ ὁ κατάλογος, ὕλην
διαφωτίζουσαν τὴν ἐν Μολδοβλαχίᾳ διοίκησιν
τῶν Ἑλλήνων ὀσποδάρων.

Τέλος δὲ πλουσίως ἀντιπροσωπεύεται ἡ δη-
μώδης ἑλληνικὴ γλώσσα και φιλολογία. Ἐκτὸς
τῆς μεσαιωνικῆς μυθιστορίας περὶ Στεφανίτου
και Ἰγνηλάτου και ἐνδιαφερόντων μερῶν τῆς
Ἀμαρτωλῶν σωτηρίας εὐρισκόμεν νεοελληνι-
κὴν μετάφρασιν τῶν αἰνιγμάτων και χρη-
σμῶν Λέοντος τοῦ σοφοῦ και δημῶδες Ἑλλη-
νικὸν λεξικόν. Ἀλλὰ ὀητέον ὅτι μέγιστον μέρος
ἀποτελοῦσι και ἐν ταῖς δημῶδεις ἑλληνικαῖς
συγγραφαῖς τὰ ἐκκλησιαστικά ὑπομνήματα και
αἱ παραινέσεις περὶ ἀντικειμένων τῆς πρακτι-
κῆς θεολογίας. Ἡ διὰ πολλοὺς λόγους σπουδαία
ἐξερεύνησις τοῦ δημῶδους ἑλληνικοῦ ἰδιώμα-
τος μόλις ἤρχισεν ἡδὴ και προήχθη μέχρι
τοῦδε τὸσον ὀλίγον μόνον, ὥστε ἐπὶ τοῦ παρόν-
τος μόλις που δύναμεθα νὰ προστρέξωμεν εἰς
πηγὰς οὕτω μεμαρυσμένας, ἀλλ' εἰς μέλλουσαν
γενεάν τὰ κείμενα ταῦτα θα παράσχωσι πολυ-
τίμον ἀρχεῖον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς
γλώσσης. Ἡ αὐτὴ δὲ παρατήρησις ἰσχύει ἄλ-
λος και διὰ τὴν προσήκουσαν ἐκτίμησιν τῶν
ἀθωνικῶν βιβλιοθηκῶν ἐν γένει. Ὅταν αἱ βυ-
ζαντιναὶ μελέται, αἵτινες πάλιν κατὰ τοὺς τε-
λευταίους χρόνους εἴλκυσαν ζωηρότερον τὴν
προσοχὴν τῶν λογίων, γείνωσι βαθύτεραι και
εὐρυνθῶσι, πολλὰι συγγραφαὶ ἀς σήμερον παρα-
μερίζομεν μετ' ἀνίας, θ' ἀποδειχθῶσι πλήρεις
ἀξίας και θα καταστῶσιν εὐπόσδεκτοι.

(1) Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὄ-
ρους ἑλληνικῶν κωδίκων. Τόμος Α'. Μέρος Α'. Βιβλιοθήκαι
Πρωτάτου, Ἁγίας Ἀννης, Ἁγίου Παύλου, Χιλιανταρίου,
Ζωγράφου, Κωνσταντινου, Γρηγορίου, Σενοφώντος.

(2) A Collation of the Athos Codex at the Shepherd
of Hermis. Together with an introduction by Spyr. P.
Lambros translated and edited by J. Armitage Robin-
son M. A. — Cambridge. 1888.

χης, και απέστειλε μετά τετρακισμυρίων άνδρων προς εκπόρευσιν της Θεσσαλονίκης.

Ο κίνδυνος ην δεινότερος, τοσούτω μάλλον καθ' όσον ο Όρφοκροτόφος ένεπιστεύθη, κατά το είωός, την άμυναν εις έν τών άθλιών αυτού όργάνων' άλλ' εύτυχώς συναπεστάλη και μοίρα τών Βασιλέων, ακριβώς η του Χαράλδου. Καιτοι διέ τρυφερώς πάντοτε την Μαρίαν φιλών ο ή έτερος ήρωας, την φοράν ταύτην έσπευσε προθύμως, το μέν διότι περί βραχυτέρας επρόκειτο στρατείας, το δε διότι, επί μακρόν πλέον έφησυχάσας, έφθίβετο ως η σπάθη εις την θήκην.

Ότε εισέπλευσεν ο βασιλικός στόλος εις της Θεσσαλονίκης τον λιμένα, η πόλις ην ήδη παντοχόθεν έξωσμένη, συνέβη δε τότε το σύνηθες εις παρεμφερείς περιστάσεις' οι τε στρατιώται και οι πολίται, διακινώντας άμέσως του Στρατηγού την άπειρίαν, και γνωρίζοντες του Χαράλδου την ύπεροχον αξίαν, άνέθηκαν εις αυτόν την πραγματικήν διοίκησιν, ουδενός άντιλέγοντος, καθ' όσον επρόκειτο περί της κοινής σωτηρίας. Όλοσχερώς η' έδικαιώσαν τα γεγονότα την πεποιθήσιν ταύτην, καθ' όσον ο Χαράλδος, άφου διά διαφόρων επιτυχών άφίμαχών άνεπέτρισε τών κατεκτημένων ταγματών το φρόνημα, και τους ένθουσιώντας υπέρ αυτού πολίτας ταχέως έγύμνασεν, επεχείρησεν άίφνης γενικήν έξέδον, τοσούτον ακράτητον, ώστε ου μόνον όλοσχερώς τους Βουλγάρους κατέθραυσεν, αλλά και είκοσιπεντακισχιλίους εξ αυτών κατέσφαξε, και άλλους τόσους έξώγησε.

Συνέβαινον δε ταύτα κατά την ήμέραν του άγιου Δημητρίου, του πάτρωνος της πόλεως, όστις, χάρις τω Χαράλδω, άνεδείχθη άληθώς καλλινικός, και πάσαν έκαρπώθη του άνδραγαθήματος την τιμήν, υπό την μορφήν άπειραρίθμων λαμπάδων. Τα δε λείψανα τών ήττηθέντων έφυγον τότε προς τον Δελεάνον μετά του Άλουσιάνου, όστις μετ' άλλων προέβη εις πρώην άνεξήγητον, καθ' όσον προδοτικώς τυφλώσας τον ευεργέτην Τσάρον, κατέφυγεν αούθις παρά τω Αυτοκράτορι Μιχαήλ εις Μοσνουπόλιν. Ούτος δε περιχαρής άπεδέχη τον πρόσφυγα, εν άνέδειξε Μάγιστρον, και άπελθών εις Βουλγαρίαν μετά του Χαράλδου, συνέλαθε τον τε Δελεάνον και τον Ίβάτζην, διέλυσε εύχερώς τους εισέτι άνθισταμένους, και εις την πρωτεύουσιν επανέκαμψεν.

Όλοσχερώς δε ούτω υποταγείσης και αούθις της Βουλγαρίας, ο Βασιλεύς έτέλεσε θρίαμβον λαμπρόν, παρελάσας εν πομπή από της Χρυσής Πύλης μέχρι των Άνακτόρων. Εύτυχεις οι τον θρίαμβον τουτον ιδόντες, καθ' όσον ην σπάνιον άληθώς το θέαμα. Διά δαφνών και μύρταν και άλλουργών ύφασμάτων ήσαν ηντρεπισμένοι αι όδοι και πλατεΐαι μετά τον κλήρον, τα τάγ-

ματα της φρουράς, και τους δήμους του Ίπποδρόμου, έχωρει ο Μιχαήλ, επί άρματος καταχρύσου, όπερ ήκολούθουν πεζή ο Ίσάρος και ο Ίβάτζης μετ' αυτούς ήρχοντο αι διάφοροι τών Μεγιστάνων τάξεις, και τέλος ο τροπαιούχος στρατός, προηγούμενων τών άγερώχων Βασιλέων υπό την οδηγίαν του Χαράλδου. Και συνωθεΐτο μέν το πλήθος κατά την πάροδον του Αυγούστου, άλλ' άμα επεφαινετο η περιαλλής έτι, άλλ' ένερόχρους μορφή, η μόλις πλέον υποβαστάζουσα το στέμμα, είσιγων αυτομάτως οι άλλαλαγμοί, ως υπό του οίκτου καταπνιγόμενοι διήρκει δε η κατήφεια μέχρις ου, παρελθόντων τών Μεγιστάνων, κατέβησαν επί άλλζόνος Ίππου ο της ήμέρας ήρωας, πανσθενής ως Άρης, και την χρυσήν ήμφιεσμένος πανοπλίαν. Άκράτητοι τότε άντήχουν ευφημΐαι, και διά ρόδων έρραινον εκ τών άνδρών αι Δεσποΐναι τον περιώνυμον πλέον νικητήν.

ΙΘ'.

Συντελεί τών γεγονότων τούτων ο Χαράλδος προεχειρίσθη, γενική τών Βασιλέων αίτήσας, μέγας Έταιριάρχης, ήτοι ανώτατος αυτών Ηγεμόν. Το περιφανές τουτο άξιωμα περιέβαλλεν αυτόν ισχύν άπροσμάχητον, και διαρκώς πλέον εν τοις Άνακτόροις διητάτο, θεωρούμενος ως μέλος της βασιλικής οικογενείας, καθ' όσον ουδέεις ήγγίσει ότι μόνη της θρησκείας η διαφορά εκώλυε τον μετά της Μαρίας γάμον.

Έτη δλα παρήλθον ούτω, καθ' η και άλλους ποικίλους διεξήγαγεν η ήριος ήμϊων αγώνας, ιδίως προς τους διαρκώς κατά του Κράτους επιτιθεμένους Άραβας. Ήν ενι τούτων άποσταλείς Στρατηγός Αυτοκράτωρ εις Άφρικήν μετά στρατικής κραταιάς, όλοσχερώς κατετρόπως τους φοβερούς εξαίνους πολεμίους εν σειρά δλη δεκαοκτώ μεγάλων μαχών.

(Έπειτα συνέχεται) ΚΛΕΟΝ ΡΑΓΚΑΗΣ.

ΕΠΙ ΤΩ ΘΑΝΑΤΩ ΤΟΥ ΧΑΡΙΛΑΟΥ Π.

- Που πάς, λουλούδι τ' Άπριλιού, που πάς καμμιωμένο, Δέν κάθασον 'ε την τριανταφ'λλιά τήμ μοσχομυρωδάτη, Νά λούξασαι με τη θρασιά, να χαίρεσαι τον ήλιο, Στάσου, λουλούδι της αύγης, στάσου να ιδής τον Μάη, Στάσου να ιδής το Θεριστή, να ιδής τον Άλωνάρη, Στάσου να ιδής τον Αυγούστο, με τα γλυκά σταφύλια, Νά ιδής και το Χινόπωρο, που πέφτουνε τα φύλλα, Κι' άμα φυσή η παγωνιά κι' έρθη και ο Χειμώνας, Τότε παγαίνε, άνθι μου, αυτόν όπου παγαίνεις! — Δέν είμπορώ να βασταχθώ, δέν είμπορώ να μείνω, Με πρόσταξεν ο Βασιλεύς πάναυι στον Κάτω κόσμο, Πώς κ'έναι γάμος και χαράς πως έχει πανηγυ, ια, Και θέλει το τραπέζι του το μαύρο να ώμορφίγη.

Τρίκκαλα 11 Άπριλίου 1889.

Χ. ΧΡΙΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ — ΤΕΧΝΑΙ

Ο πατήρ της άεροπλοΐας επικληθείς, Ericsson, απέθανε έσχάτως εν ταίς Ηνωμέναις πολιτείαις της Άμερικης. Ο Έρικσον, Σουηδός το γένος, πρώτος ενουπήγησεν άερόπλοιο εν η άνικατέστησε διά της έλικας την παλαιότεραν τροχόφορον πρωστικήν μηχανήν, και μετερρύθμισεν επί της νέας ταύτης βίσεως το πολεμικόν ναυτικόν των Βορείων Άμερικανών. Άλλ' εις τον Έρικσον άνήκει μόνον η τιμή της πρώτης εφαρμογής της άρχιμηδέου έλικας εις την άεροπλοΐαν. Βορέτης ταύτης ην ο εν Βουλώνη τη Παραβουλασίω γεννηθείς Γάλλος μηχανικός Φρειδερίκος Σωβάζ, όστις όμως παρηνωρίσθη και έγχευάσθη υπό των συγγρόνων του, άποθανών πενήτατος, όφίας δε τυχών μετά θάνατον άναγνωρίσεως και άμοιβής εν τη γενετείρα πόλει, όπου πρό τιων έτών έστησαν αυτόν άνδριάντα.

Νέα μηχανή ήλεκτρική επενοήθη πρό τιος υπό του κ. Ουδέν (Oudin), προς ευχερατέραν και τελεσφορατέραν χρήση του ήλεκτρισμού εν τη θεραπευτική. Η μηχανή αυτή είναι τελειοποίησις της συσκευής του Βιμχοουστ, ήτις πλέον ητο πολύ ανωτέρα των πρό αυτής εν χρήσηε συσκευών του Καρρέ, του Φινός — Ταϊπλερ, του Χόλτε κλπ. Συνίσταται δ' η τελετοποίησις εις την παραγωγήν μακρού και άγκωνοειδούς και τουτου ένεκα ήπιωτέρου σπινθήρος, αντί του πρότερον βραχέος και κροτούτος, όστις ήτο δδυνηρός εις τους άσθενείς.

Μελετάται η τηλεφωνική σύνδεσις του Λονδίνου και των Παρισίων. Ο γενικός διευθυντής των ταχυδρομείων και των τηλεγράφων της Γαλλίας συνεννοήθη μετά της διευθύνσεως των άγγλικών ταχυδρομείων όπως γίνωσι πειράματα προς τουτο, η δε μελέτη του ζητήματος άνετέθη εις γάλλον μηχανικόν.

Εξήκοντα και όκτα εν δλω διεθνή συνέδρια θα συγκροτηθώσιν εν Παρισίαις επ' εύκαιρία της Παγκοσμίου έκθέσεως από του Ιουνίου μέχρι του Οκτωβρίου. Τα συνέδρια ταύτα θα άσκηληθώσι περί παντοία ζητήματα των γραμμάτων, των φυσικών και ιατρικών επιστημών, των τεχνών, της πολιτικής και της νομικής επιστήμης κλπ. Και κατά μέν τον μήνα Ιουνίου θα συνέλθωσιν επτά των συνεδρίων τούτων το της διασάσεως των ναυαγών, το της άρχιτεκτονικής, το της έταιρίας των συγγραφέων, το της προστασίας των έργων της τέχνης και των μνημείων, το της λαογραφίας, το των ευώνων κατοικιών και το της άρτοποιίας' κατά μήνα Ιούλιον θα συνέλθωσιν δεκατρία, κατ' Αυγουστον είκοσι, κατά Σεπτέμβριον δεκατρία, κατ' Οκτώβριον εν, το της υδατολογίας και κλιματολογίας' η ήμέρα της έναρξεως των εργασιών των επίλοιπων δέν ώρίσθη άκόμη.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Υπάρχουσιν είδη φυτών και άρετών άτινα βλαστάνουσι μόνον επί έρειπλών.

Το λαλείν και μηδεν λέγειν εινε τρόπος, δι' ου εκφράζουσι πολλοι παν ε, τι σκέπτονται.

Ουδεν άληθές ειναι γελοϊον. Το γελοϊον υπάρχει μόνον εν τω ψευδει και τω πλαστφ.

Η ματαιότης άνοησία αυτή καθ' εαυτήν καθιστά άνοήτουςκαι όσους κυβερνά.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Άμερικανός τις εκδότης προσέφερεν εις τον Γλάδστανα έκατον λίρας στερίλινος δια να γράψη μίαν μόνον σελίδα συνήθους όγδόου σχήματος περί των καταλληλοτάτων παιδικών άναγωγισμάτων. Άλλ' ο επιφανής πολιτευτής και συγγραφέυ ήρνήθη να δεχθη, επειδή ένεκα της θσθενείας αφ' ης μόλις επ' έσχάτων ανέλαβε έχει πολλήν άλλην εργασίαν καθυστερήσασαν να άποπερατώση.

Τους δεσμώντας των εν Πατραις φυλακών, ότινες έξέπληξαν ήμας πρό τιος διά της δημοσιεύσεως Έφημερίδος των φυλακών υπό φυλακισμένων γραφομένης και τυπομένης, έμμιθήθησαν ταχέως συνάδελφοί των εν Άμερικη. Ήν τω σωφρονιστηρίω της Έλμίτας εν τη άμερικανική πολιτεία της Νέας Γόρκης εκδίδεται από τιος χρόνου υπό τον τίτλον Σηρηληψίς (Summary) έφημερίς συντασσόμενη, τυπομένη, πωλουμένη και άναγνωσκομένη υπό των εν τω σωφρονιστηρίω εκείνω κρατουμένων. Η έφημερίς αυτή κατ' ουδεν διαφέρει ως προς την τυπογραφικήν έντέλειαν των άλλων άμερικανικών έφημερίδων' είναι δε έδδομοιαία, άποτελεΐται εξ όκτώ σελίδων και περιέχει ως είκοσι άλλην ένδιαφερούσαν τους φυλακισμένους, εις οίς άναγγέλει και τας σπουδαιότητας των έσωτερικών και των έξωτερικών είδήσεων.

Είς τους εν Ψραγκοφόρη και Λονδίνω τραπεζίτας της χήρας του αυτοκράτορος της Γερμανίας Φρειδερίκου παρεδόθη το εις αυτήν κληροδότημα της δουκίσσης του Γαλλίερα. Το κληροδότημα τουτο άφαιρουμένων των κληρονομικών τελών, των συμβολαιογραφικών δικαιωμάτων και των άλλων έξόδων άνέρχεται εις πέντε έκκατομύρια δραχμών, εις δ' δέν συμπεριλαμβάνεται των πολυαριθμών τιμαλφών κασμημάτων η αξία, υπολογισμένη εις όκτώ έκκατομύρια δραχμών.

Αι πολυάριθμοι εν Άγγλία έταιρίαί της έγκρατείας άποδίδουσιν εις τας συντάξεις ενεργείας αυτών την ελάττωσιν της καταναλώσεως οινόπνευματώδων ποτών κατά το παρελθον έτος. Η ελάττωσις αυτή συνάγεται εκ της ελαττώσεως των εισπράξεων εκ του επιβαλλομένου εις τα οινόπνευματώδη ποτά τέλους, άνελούσεως κατά το 1888 εις 1,575,000 δραχμών. Το ποσόν τουτο εξεταζόμενον μέν εν συγκρίσει προς το όλον ποσόν των εκ του τέλους εκείνου εισπράξεων, άνερχομένου εις 674,625,000 δραχμών φαίνεται ασήμεινον λαμβανομένης όμως πρό οφθαλμών της αύτήσεως του πληθυσμού και της υπερθάσεως ήτις παρατηρείται εις τας άλλας προσόδους του Βρετανικού κράτους, η ται αυτή ελάττωσις δέν φαίνεται τυχαία και η αξίωσις των έταιριών της έγκρατείας δέν είναι ίσως παράλογος.

Άξια μνησίας είναι δικαστική τις άπόφασις πρό μικρού εκδοθείσα εν Λονδίνω, μαρτυρούσα δ' άριδείκτως ότι εν Άγγλία μεγάλην υπέχει εύθύνην ο παραμελών την τήρησιν των όσων της ύγιεινής. Το δικαστήριον κατεδίκασεν εις άποζημίωσιν 1750 δρ. τον ιδιοκτήτην οικίας τινός εν τη νησίδι Ουάιτ, δν ένήγαγεν ο έννοικιαστής ισχυριζόμενος ότι δύο τέκνα του προσεβλήθησαν εν τη οικία υπό τυφοειδούς πυρετού, αφ' ου άνεδείχθη ότι το ύδωρ φρειάτος τινος εν τη περιχώ της μισθωθεΐσης οικίας εύρισκόμενον ήτο μολυσμμένον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ἐπεβλήθη εσχάτως εἰς τὸ γαλλικὸν ὑπουργεῖον τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων σχέδιον παγκοσμίου τηλεγραφικῆς γλώσσης, ὅπερ ἐφ' ἑρμοζόμενον θὰ ἀποδῇ μεγάλης ὠφελείας πέρρον. Τὸ σχέδιον τοῦτο στηρίζεται ἐπὶ τοιαύτης τινὸς βάσεως: Ἐν τῇ ἰδιωτικῇ, τῇ ἐμπορικῇ καὶ τῇ διοικητικῇ τηλεγραφικῇ ἀνταποκρίσει ὑπάρχουσι πλείστα ὅσα φράσεις συγγέματα ἐπαναλαμβάνονται καὶ τὸ δὴ λεγόμενον στερεότυποι. Ἐπίκολον δὲ θὰ εἴναι ἡ ἀντικαταστάσις αἱ φράσεις αὐταὶ δι' ἀριθμῶν ἢ γραμμῶν κατὰ συνθήκην ὀριζομένων· δηλονότι νὰ καταρτισθῇ εἶδος κρυπτογραφικοῦ λεξικοῦ κατὰ τοῦτο διαφέροντος τῶν νῦν ἐν χρῆσει ὅτι οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ σύμβολα θὰ ἀναφέρονται οὐχὶ εἰς λέξεις ὡς μέχρι τοῦδε, ἀλλ' εἰς φράσεις ἑλλοκλήρους. Πρὸς καταρτισθῆναι δὲ τοιοῦτου λεξικοῦ παρίσταται ἀνάγκη νὰ μελετηθῶσι τὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη σταλντα τηλεγραφήματα καὶ ἐκ τούτων νὰ ληφθῶσιν αἱ συχνότερον ἐπαναλαμβανόμεναι φράσεις, αἵτινες ἔπειτα νὰ κατακταθῶσι μεθοδικῶς, καὶ νὰ τυπωθῶσιν εἰς τόμον. Ἐπελογίσθη δ' ὅτι ἐκάστη σελὶς θὰ περιλαμβάνῃ πενήκοντα περίπου φράσεις ἐκ πενήκοντα σελίδων ὅ ἀπυρξίζηται ἐν τεύχος καὶ ἐκ πενήκοντα τευχῶν εἰς τόμος, ὅστις θὰ περιλαμβάνῃ ἐν ὅλῳ 125,000 φράσεις, ἐπαρκεστάτας πρὸς συνεννόησιν τῶν τηλεγραφούντων. Τὸ τεύχος ἢ σελὶς καὶ ἡ φράσις θὰ δηλώνεται ἐν τοῖς τηλεγραφήμασι δι' ἰδίου ἑκάστου ἀριθμοῦ ἢ γραμμῆτος, ὅπερ θὰ σημειῶται ἀπάναντι αὐτῶν ἐν τῷ τυπωμένῳ λεξικῷ καὶ θὰ γράφονται ἐν τούτῳ ἐν τῷ τηλεγραφήματι. Οὕτω δὲ πρὸς δῆλωσιν μιᾶς φράσεως θὰ εἶναι ἀνάγκη μόνον τριῶν ἢ τεσσάρων γραμμῶν ἢ ἀριθμῶν π. χ. Α 506 θὰ σημαίνῃ ὅτι ἡ φράσις εὑρίσκειται ὑπὸ στοιχείῳ Α ἐν τῇ πενήκστῃ σελίδι τοῦ ὑπὸ στοιχείῳ 6 τεύχους. Ὁπόσῃν εὐκολίαν καὶ ὀπίσῃν ἀκονομίαν θὰ φέρῃ τοῦτο εἰς τοὺς τηλεγραφούντας κατανοεῖ εὐχερῶς ἂν τις ἀναλογισθῇ ὅτι τῶν μὲν εὐθηνωτάτων τηλεγραφημάτων, τῶν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν διὰ Ἀρισῆς στελλομένων, τὸ τέλος εἶναι 33 λεπτῶν κατὰ λέξιν, τῶν δὲ λοιπῶν μᾶλλον, κατ' ἀνιούσαν κλίμακα φθάνον μέχρι 16 ὄρ. καὶ 19 λεπτῶν κατὰ λέξιν. — Ἄν τὸ σύστημα τοῦτο ἐφαρμοσθῇ δὲν εἶναι δύσκολον διὰ κοινῆς συνεννοήσεως τῶν διαφόρων κρατῶν νὰ καταρτισθῇ καὶ παγκόσμιον λεξιλόγιον, τῇ βοήθειᾳ τοῦ ὁποίου πάντες οἱ τῆς γῆς κάτοικοι καὶ ἀγνοοῦντες τὴν γλῶσσαν ἀλλήλων θὰ δύνανται νὰ συνεννοῶνται τηλεγραφικῶς, δημιουργουμένης οὕτω παγκοσμίου γλώσσης κοινῶς καταληπτῆς, γραφομένης, ἂν καὶ μὴ λαλουμένης, τῆς τηλεγραφικῆς γλώσσης.

ΠΑΗΣΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ

Ἐξεδόθη ἄρτι ἡ Ἀπογραφικὴ ἐπετηρὶς τῆς Ρωσσίας διὰ τὸ ἔτος 1885, ἐξ ἧς ἐρκνίζομεθα τὸς ἐπομένους ἀριθμούς. Ἄν καὶ μέχρι τοῦδε οὐδέποτε κατέστη δυνατόν νὰ γείνη πλήρης καὶ κανονικὴ ἀπογραφή τοῦ πληθυσμοῦ τῆς εὐρείας ἐκείνης αὐτοκρα-

τορίας, ὁμοίως ἐν ἔτει 1885 ἡ κυβέρνησις συνέλαβεν ἐπαρκεῖς πληροφορίες, ἐξ ὧν ἐμφαίνεται ὅτι ὁ ὅλος πληθυσμὸς τῆς Ρωσσιακῆς αὐτοκρατορίας ἀνέρχεται εἰς 108,787,235, ἐξ ὧν 54,063,353 ἄνδρες, 53,883,042 γυναῖκες καὶ 835,840 ψυχῶν (ἐν τῇ Μέσῃ Ἀσίᾳ), ὧν τὸ γένος δὲν ἐδηλώθη. Ὁ πληθυσμὸς οὗτος διανέμεται ὡς ἑξῆς:

Ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ρωσίᾳ	Κάτοικοι	81,725,185
Ἐν τῷ Κυβερνίῳ τοῦ Βι-		
στούλα (Πολωνία)	»	7,960,304
Ἐν Καυκάσῳ	»	7,284,517
Ἐν Σιβηρίᾳ	»	4,313,680
Ἐν Μέσῃ Ἀσίᾳ	»	5,327,698
Ἐν Φιλιππίνῳ	»	2,176,421

Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατ' ἔτος γεννήσεων κατὰ μέσον ὄρον ἀνέρχεται εἰς 3,419,902, τῶν θανάτων εἰς 923,547 καὶ τῶν γάμων 657,790. Τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι σιτηρὰ (ἐν οἷς περιλαμβάνονται καὶ τὰ γεώμηλα) 606 περίπου ἑκατομμύρια ἑκατολίτρων (ὧν 63 ἑκατομ. αἶτος καὶ 85 ἑκατ. γεώμηλα) καὶ καπνὸς (54,094,028). Ἡ ἐτήσια εἰσαγωγή ἀνέρχεται εἰς 454,727,000 ρουβλίων, ἐξάγονται δὲ προϊόντα ἀξίας 536,695,000 ρουβλίων.

ΕΛΩ Κ' ΕΚΕΙ

Δύο γλώσσαι.

- Πόσο πουλεῖς αὐτὸν τὸν παπαγάλλο;
- Ἐκατὸ δραχμαῖς.
- Τί λέεις; Καὶ γιατί τόσο ἀκριθὰ;
- Γιατί 'μλεῖ δυὸ γλώσσαις.
- Τί γλώσσαις;
- Γαλλικὰ καὶ ... παπαγαλλικὰ.

Αὐτοκτονεῖα.

Ὁ Ἀγαθόπουλος ἀποραΐζει ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλ' ἔχει καὶ περιέργειαν νὰ μάθῃ πῶς θὰ κρίνουν αἱ ἐφημερίδες τὸν ἐκούσιον θάνατόν του. Ἄφου ἐσκέφθῃ ἐπὶ πολὺ, λαμβάνει χάρτην καὶ γράφει πρὸς ἐμπιστὸν φίλον ἀποχαιρετιστήριον ἐπιστολὴν καταλήγουσαν οὕτω:

«Κράτησέ μου παρακαλῶ τὰς ἐφημερίδας, αἱ ὁποῖαι θὰ γράφουν περὶ τοῦ θανάτου μου . . .»

Μεταξὺ ἐρωτευμένων.

Ἐκεῖνος: Φιλέγω. Ὁρκίσου ὅτι θὰ μείνης πιστὴ ὡς ποῦ νὰ γυρίσω.

Ἐκεῖνη: Ἦ ὀρκίζομαι, ἀλλὰ γύρισε γρήγορα.

Στατιστικὴ ἀλήθεια!

- Γιατρέ, πέτε μου, ἀλήθεια θὰ γίνω καλά;
- Χωρὶς ἄλλα.
- Μὴ μοῦ τὸ λέτε μόνον γιὰ παρηγορία.
- Ὅχι! τὸ βεβαιώνει ἡ στατιστικὴ. Μεταξὺ ἐκατῶν ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι πάσχουν ἀπὸ τὴν ἰδικήν σας ἀσθένειαν οἱ ἐνενηντα ἑννέα πεθαίνουν.
- Καὶ . . . λοιπὸν . . .
- Ἦσυχάσατε! εἰσθε ὁ ἑκατοστὸς πελάτης μου σεῖς καὶ οἱ ἄλλοι ἐνενηντα ἑννέα ἀπέθαναν.